

Optimus interpres rerum usus. Nejlepším vykladačem věci je jejich užívání (užiték z nich).

Optimus interpretandi modus est sic leges interpretari ut leges legibus concordant. Nejlepší způsob výkladu zákonů je ten, který je klade do vzájemného souladu (který je pojímá jako navzájem souladné).

Optimus iudex, qui minimum sibi. Nejlepší je takový soudce, který svému uvážení ponechává co nejméně.

Optimus legum interpres consuetudo. Zvyk, praxe je nejlepším interpretem zákonů.

Option. Právo, možnost volby, výběru; přednostní či předkupní právo; opce. Právo volby vykonat výhodu (využít výhodu). Smlouva uzavřená na základě consideration (kauzy) spočívající v tom, že nabídka nebude po určité dobu odvolána. Právo, které působí jako trvajícím nabídkou, poskytnutá proti consideration spočívající ve slibu koupit nebo najmout majetek (věc) za dohodnutou cenu a dohodnutých dalších podmínek, a to během určité dohodnuté doby (v určité lhůtě). Kelman v. Bohi, 27 Ariz. App. 24, 550 P.2d 671, 675. Opce, totiž právo volby koupit nebo prodat, není smlouvou o koupi nebo o prodeji, protože optant má právo nabídku přijmout nebo odmítnout podle podmínek nabídky a není tedy povinen smlouvu uzavřít. Catmull v. Johnson, Utah, 541 P.2d 793, 795. Opční smlouva je slib, který splňuje požadavky kladené na uzavření smlouvy, zároveň však omezuje oprávnění slibujícího odvolat svou nabídku. Restatement, Second, Contracts, 25. Výhoda, za kterou jedna osoba zaplatila, a která jí dává právo koupit určité komodity nebo určité cenné papíry od druhé osoby, pokud se ke koupi za předem dohodnutou cenu rozhodne kdykoli během dohodnuté doby, nebo právo prodat určité komodity nebo cenné papíry oné druhé osobě za dohodnutou cenu a v dohodnuté době. Má-li oprávněný volbu, zda koupit nebo nekoupit, nazývá se smlouva „call“. Má-li oprávněný volbu, zda prodat nebo neprodat, nazývá se smlouva „put“. Je-li smlouva kombinací obojího, a poskytuje-li výhodu volby, zda buď prodat nebo koupit nebo neprodat nebo nekoupit, nazývá se „straddle“ (steláž) nebo „spread eagle“ (opční obchod s rozpětím).

Prodej nebo směna opčního práva spočívajícího v možnosti volby koupit nebo prodat majetek (věc) má, pokud je majetek kapitálem, za následek zisk nebo ztrátu kapitálu.

Viz také Call; Cash value option; Local option; Option to purchase; Put.

Commodity futures option. Termínovaná komoditní opce. Oprávnění, ne však povinnost, koupit nebo prodat kontrahované zboží na základě termínované smlouvy za dohodnutou cenu v určité dohodnuté době, např. tří, šesti, devíti měsíců, nebo i delší. Kupující za toto právo platí obchodníkovi prémii plus obvyklou provizi. Nákupní marže se tu kupujícího netýká. Nemůže ztratit než prémii a provizi.

Commodity option. Komoditní opce; opce komodity. Oprávnění, které nabytí majitel opce, a které mu umožňuje, aby buď koupil („call option“) nebo prodal („put option“), a to za dohodnutou cenu a v určité dohodnuté době nějakou věcnou komoditu (např. určité množství zlata, vlak kávy apod.), nebo uzavřel o tomto zboží smlouvu o termínovaném komoditním obchodu. Cena, která se platí za opční právo, se nazývá „prémie“, a cena, za kterou ten, kdo právo volby nabytí a kdo je oprávně-

něn koupit nebo prodat určitou komoditu na základě termínované smlouvy, se nazývá „striking price“. „Výkon“ práva volby spočívá v rozhodnutí toho, komu právo volby náleží, zda bude od toho, kdo mu právo volby udělil, požadovat splnění závazku, jehož předmětem je dohodnutá komodita, nebo uzavření smlouvy o termínovaném obchodu. Lhůta, v níž může být volba vykonána, je určena ve smlouvě. Datem výkonu volby, neboli „datem expirace“ je poslední den, kdy majitel opce může svou volbu uskutečnit.

Index options. Indexová opce. Druh cenného papíru, jehož majitel má právo koupit nebo prodat za stanovenou cenu v určitý budoucí den teoretický úrok z akcií představující index. Opce se uskutečňuje v hotovosti, a to ve výši rovnající se rozdílu mezi závěrečnou úrovní indexu v den opce a skutečnou cenou opce násobenou indexem „multiplier“ (multiplikátor). Merrill Lynch, Pierce, Fenner & Smith Inc. v. Yang, C.A. Cal. 679 F. Supp. 981, 983.

Naked option. Holé, čisté, pouhé opce. Právo opce prodané investory, kteří tak poskytují jiným osobám právo koupit od nich akcie i v případě, že nevlastní žádné akcie, kterými by kryly tyto závazky.

Option premium. Opční prémie. Consideration (protiplnění), které se platí za dodržení kontraktní nabídky koupě nebo prodeje po stanovenou dobu.

Stock option. Akciová opce (právo na koupi akcie). Právo koupit v budoucnu akcii za cenu předem (pevně) stanovenou. Viz také Stock.

Incentive stock option. Viz Qualified stock option, níže.

Non-qualified stock option. Neoprávněná opce cenných papírů. Taková opce cenných papírů, která nesplňuje podmínky pro ni stanovené. Viz Restricted stock option, níže.

Qualified stock option. Oprávněná opce cenných papírů. Právo koupit akcie určené pro zaměstnance společnosti za takových podmínek, které koupí připouštějí za zvláštních daňových opatření stanovených v Daňovém zákoníku (Internal Revenue Code, § 421 a n.).

Restricted stock option. Omezená opce cenných papírů. Právo, jež měl zaměstnanec do r. 1964, a které mu umožňovalo koupit akcie za pevnou, předem stanovenou cenu. Opce byla omezena cenou opce, dobou realizace (koupě), částkou, kterou disponuje ten, kdo je k opci oprávněn, nepřenositelností práva opce, a krátkou holdingovou lhůtou. Omezená opce akcií byla v roce 1964 nahrazena oprávněnou opcí cenných papírů a v roce 1981 pobídkovou akciovou opcí. I.R.C. (Daňový zákoník) § 424.

Optional writ. Volitelný (alternativní) writ. Ve staré anglické soudní praxi druh originálního writu (tj. writu, kterým se zahajovalo řízení), jinak zvaného také „praecipe“, který existoval ve dvou podobách: buď přikazoval odpůrci něco udělat nebo mu přikazoval prokázat důvod, proč to udělat nemusí.

Optionee. Ten, kdo nabytí, komu svědčí právo volby.

Option spread. Opční rozpětí. V obchodě s cennými papíry – rozdíl mezi cenou opce a skutečnou tržní cenou akcie v době uskutečnění opce. Divine v. C.I.R., C.A.2, 500 F.2d 1041, 1051.

Option to purchase. Přednostní právo koupě, opční koupě. Dvoustranná smlouva, podle níž má jedna strana právo koupit věc v určité lhůtě za protihodnotu, kterou zaplatí prodávajícímu. Právo, nabyté na základě smlouvy, přijmout nebo odmítnout předloženou nabídku ve stanovené nebo přiměřené době; jedná se o smlouvu, ve které se pouze vlastník věci dohodne s jinou osobou, že tato bude oprávněna koupit jeho věc za stanovenou cenu v určité lhůtě. Crockett v. Lowther, Wyo., 549 P.2d 303, 308. Viz také Option.

Opus. Lat. Práce; činnost; dílo; výsledek práce nebo činnosti.

Opus locatum. Výsledek práce, který slouží k užítku jinému; nájem práce nebo činnosti, která má být provedena na (určité) věci (s určitou věcí).

Opus manificum. Ve starém anglickém právu práce vykonaná rukama; manuální práce, např. stříhání živého plotu nebo kopání příkopu.

Opus novum. V kontinentálním právu nová práce, nové dílo. Tímto výrazem je míněno něco, co bylo nově vy- stavěno (na pozemku), anebo něco, co bylo vzato z díla, které vzniklo již dříve. Opus novum facere (udělat novou věc, nové dílo) se říkalo tehdy, jestliže někdo tím, že něco nového postavil nebo něco odněkud odstranil, změnil podobu (dříve udělaného) díla (věci).

Or, n. Zlato. Výraz používaný v heraldice a znamenající zlato; někteří heraldici mluví o „sol“, pokud se zlato objevuje ve štítě (znaku) prince, a o „topaz“ nebo „carbuncle“, objevuje-li se ve štítě (znaku) šlechtice. Rytci je zobrazují množstvím malých plošek, bodů.

Or, conj. Anebo, nebo, či; či, čili, aneb, neb, neboli. Disjunktivní částice, již se užívá k vyjádření alternativy anebo k vyjádření možnosti výběru ze dvou nebo více věcí. Užívá se také k objasnění toho, co už bylo řečeno, a v takových případech znamená „jinými slovy“, „totiž“, „to jest“. Slova „or“ bývá užíváno jako významového slova pro označení alternativy mezi různými čili nepodobnými věcmi. City of Toledo v. Lucas County Budget Commission, 33 Ohio St.2d 62, 294 N.E.2d 661, 663. Někdy výraz „or“ vyjadřuje spíš násobnost, než alternativnost obligace; tam, kde je toho při výkladu nějaké listiny zapotřebí, může „or“ zastupovat také „a“. Atchison v. City of Englewood, Colo., 568 P.2d 13, 18.

Oraculum. V kontinentálním právu název (druhu) odpovědi nebo výroku římských císařů.

Oral. Ústní, orální. Vyjádřený ústy čili prostřednictvím slov; mluvený, nikoli psaný.

Oral argument. Ústní zdůvodnění. Přednesení důvodů pro potvrzení rozsudku, jeho zrušení, změnu atp. oběma procesními stranami před odvolacím soudem; podle soudního jednacího řádu je takový přednes zpravidla časově limitován, např. Fed. R. App. P. (Federální pravidla pro odvolací řízení) 34. Prohlášení před soudem, které podporuje návrh nebo proti němu uvádí námitky, nebo žádá o jinou právní ochranu.

Oral confession. Ústní doznání. Ústní prohlášení obžalovaného, v němž přiznává, že spáchal trestný čin. Jeho přípustnost v důkazním řízení závisí na dobrovolnosti přiznání obžalovaného, na stavu obžalovaného v době přiznání, na délce doby, po kterou byl obžalovaný zadr-

žován policií před tím, než byl předveden před soud a na jiných faktorech. Federální soudy obecně zastávají názor, že stanovení mezi ústavní přípustnosti doznání je větší žaloby. Pea v. United States, 130 U.S. App. D.C. 66, 397 F.2d 627. Viz také Confession; Miranda Rule; Self incrimination.

Oral contract. Ústní kontrakt. Smlouva, která je zčásti písemná, zčásti spočívá v mluvených slovech, anebo taková smlouva, která není sepsána vůbec; taková smlouva, která, pokud je písemná, vyjadřuje napsaným textem jen část toho, co strany zamýšlely, ale je možné ji doplnit mluvenými slovy; nebo taková smlouva, která byla původně sepsána, ale pak byla ústní dohodou změněna. Viz také Contract (Parol contract).

Oral evidence. Ústní svědectví. Svědectví dané ústně; ústní výpověď. Viz Parol evidence.

Oral pleading. Ústní proces. Proces, který se uskutečňuje mluveným slovem, v přítomnosti soudu. Jde o starobylý způsob sporného řízení v Anglii, který se udržel až do vlády Eduarda III.

Oral trust. Ústní, neformální trust. Převod majetku do trustu, který se uskutečňuje neformálně, ústním prohlášením, na rozdíl od formálního trustu, který je písemný. Trusty týkající se nemovitého majetku nemo- hou vzniknout ústně. Viz Frauds, Statute of.

Oral will. Viz Nuncupative will.

Orando pro rege et regno. Starodávný writ, který byl vydáván v době, kdy neexistoval stále zasedající parlament, který by žádal o mír a dobrou vládu v říši.

Orator. Skladatel řečí, řečník, orátor. Žalobce, který se ve věci, resp. záležitosti náležející kancléřskému soudu, obracel na soud neboli něco od soudu žádal, mluvil o sobě jako o „orátorovi“, žena pak o „oratrix“. Tyto výrazy se však již delší dobu nepoužívají; dnešní obvyklé pojmenování je „žalobce“ nebo „navrhovatel“ („žadatel“).

V římském právu tento výraz označoval advokáta.

Oratrix. Žadatelka, žalobkyně, orátorka; byla tak dříve nazývána žena, která žalovala u kancléřského soudu. Tento výraz je dnes obsoletní.

Orbation. Deprivace rodičů nebo dětí, nebo vůbec priva- ce (odnětí).

Orcinus libertus. Lat. V římském právu byl takto nazý- ván propuštěnec, který nabytí svobodu přímo vykoná- ním poslední vůle neboli testamentu svého zemřelého pána; byl propuštěncem zemřelého (orcinus), nikoli jeho dědiců (haeres).

Ordain. Vysvětit, ordinovat; určit, ustanovit; stanovit, nařídit. Institovat (zařít) neboli ustanovit (zakotvit); vydat (právní) předpis; přijmout ústavu nebo zákon. Udělit (propůjčit) někomu svatou hodnost kněze či dí- akona.

Ordeal. Ordál. Nejstarší druh prvostupňového soudního řízení v saském a starém anglickém právu – vyznačoval se zejména tím, že obžalovaný, resp. žalovaný se odvo- lával k božimu soudu – „judicium Dei“; mělo se za to, že nadpřirozený zásah zachrání nevinného před nebez- pečím tělesné újmy, již byl při tomto způsobu soudního řízení vystaven. Existovaly dva druhy ordálů – ordál ohněm a ordál vodou; první byl určen pro osoby výše společensky postavené, druhý pro obecný lid.

Fire ordeal. Ordál ohněm neboli ordál žhavým železem, který se vykonával buď tak, že ten, kdo byl zkoušen podroben, uchopil do ruky kus rozžhaveného železa o váze jedné, dvou nebo tří liber, anebo tak, že přecházel bosý a se zavázanými očima přes devět rozžhavaných radlic položených podélně v různé vzdálenosti za sebou.

Water ordeal. Ordál vodou. V saském a starém anglickém právu ordál neboli soudní proces vodou. Ordál *horké vody* se vykonával tak, že ten, kdo byl zkoušen podroben, ponořil ruku až po loket do vařící vody, a šlo o to, zda po té, kdy ji zase vytáhne, zůstane neporaněná. Ordál *studené vody* se vykonával tak, že dotyčného hodili do řeky nebo do kádě se studenou vodou, a když v ní plul, aniž se přitom pokoušel plavat, považovalo se to za důkaz jeho viny; když se však potopil, byl viny zproštěn. 4 Bl. Comm. 343.

Ordeffe, či ordelfe. Výsada, na jejímž základě má držitel (vlastník) půdy (pozemku) právo ponechat si rudy, které na své půdě (na svém pozemku) našel; také rudy (zlato) ukryté pod zemí.

Ordels. Ve starém anglickém právu právo vykonat přísahu a rozhodnout spor pomocí ordálu na místě k tomu vyhrazeném.

Order. Řád; pořádek; pořadí, uspořádání, posloupnost; klid; rozkaz, nařízení, směrnice; atd.; poukaz, poukázka, příkaz (platební); povolení; objednávka; rozhodnutí, usnesení, výnos, nařízení, opatření; „na řad“ aj. Mandát (příkaz); předpis; autoritativní příkaz či pokyn; pravidlo nebo nařízení. Brady v. Interstate Commerce Commission, D.C.W. Va., 43 F.2d 847, 850. Příkaz soudu nebo soudce učiněný neboli vydaný písemně, jenž však zároveň není součástí rozsudku, kterým soud nebo soudce rozhodují o nějaké procesní věci nebo příkazují učinit nějaký procesní krok (úkon). Žádost o takový příkaz se nazývá návrh, podnět (viz Motion). V obchodním právu označení osoby, které má být zaplacená směnka nebo převoditelná vlastní směnka. „Order“ znamená příkaz zaplatit, a je tedy silnější než oprávnění nebo žádost. Osoba, která má zaplatit, musí být v takové listině označena dostatečně přesně. Příkaz na směnku může být adresován jedné nebo více osobám zároveň nebo alternativně, ale nikoli sukcesivně. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3-102(1)(b). Podle toho, o jakou listinu jde, zní příkaz dodat zboží buď určité osobě nebo na její řad. Tohoto výrazu se také užívá pro označení stupně, třídy nebo skupiny osob, jako např. šlechtický stav (šlechta), třída rytířů (rytířstvo), třída, stav duchovních (duchovenstvo) atd.

Viz také Appealable order; Back order; Decision; Decree; Executive order; Intermediate order; Judgment; Limit order; Payable to order; Percentage order; Restraining order.

Agreed order. Viz Appeal.

Day order. Příkaz ke dni, denní příkaz. Příkaz klienta makléři, aby koupil nebo prodal cenné papíry v určitý den; takový příkaz automaticky zaniká koncem určeného (obchodního) dne.

Decretal order. Dekretální příkaz. V praxi kancléřského soudu příkaz vydaný tímto soudem ve formě dekretu, kterým soud rozhodoval o návrhu či žádosti. Příkaz, jenž byl vydáván v procesu vedeném před kancléřským soudem, na návrh či jinak, a to mimo řádný proces a bez slyšení stran, ale který nicméně představoval

konečné rozhodnutí ve věci, pokud takové řešení daná věc připouštěla.

Discretionary order. Příkaz na uváženu. Příkaz klientu makléři, aby prodal cenné papíry za cenu, kterou bude on sám považovat za přijatelnou.

Final order. Konečné rozhodnutí, opatření. Rozhodnutí, které buď určuje procesní postup nebo s konečnou platností rozhoduje nějakou věc, o níž je mezi stranami veden spor, anebo uděluje nějaké právo; nebo takové rozhodnutí, kterým se v plném rozsahu rozhoduje o nějaké věci a o právech stran. Viz také Final decision rule.

General orders. Obecná pravidla. Příkazy neboli pravidla, která vydal soud pro informaci advokátům o úpravě soudního procesu vůbec, nebo pro některou oblast jeho jurisdikce; na rozdíl od příkazu nebo pravidla vydaného v konkrétní věci. Obecné příkazy byly v podstatě nahrazeny jednacími pravidly soudu.

Interlocutory order. Příkaz ad hoc, prozatímní, mezičinný příkaz. Příkaz, kterým se nerozhoduje ve věci, ale kterým se pouze upravují některé vedlejší záležitosti, jež se věci týkají, anebo jehož prostřednictvím se poskytuje dočasná pomoc (např. dočasný omezující příkaz).

Limit order. Limitovaný příkaz. Příkaz klienta makléři, v němž klient stanoví nejnižší cenovou mez, kde ještě makléř může cenné papíry prodat, a nejvyšší cenu, za kterou ještě může cenné papíry koupit.

Market order. Tržní příkaz. Příkaz klienta makléři, aby koupil nebo prodal cenné papíry za momentální tržní cenu; takový příkaz proto musí být vykonán okamžitě.

Money order. Viz Money.

Open order. Trvalý příkaz. Příkaz klienta makléři, aby koupil nebo prodal cenné papíry, který zůstává v platnosti, dokud jej buď makléř nevykoná nebo klient nezruší.

Percentage order. Viz toto heslo.

Restraining order. Příkaz na zachování statu quo, (omezující příkaz). Příkaz, který může soud vydat na základě žádosti o soudní příkaz (nebo zákaz), o „injunction“ (viz tam), a který zakazuje žalovanému vykonat nějaký ohrožující úkon, dokud se věc podle žádosti žalobce neprojednává. Ačkoli se tohoto výrazu někdy užívá jako synonyma výrazu „injunction“, příkaz na zachování statu quo je třeba přesně od „injunction“ rozlišovat, protože účelem tohoto příkazu je (pouze) omezit žalovaného do doby, kdy bude vhodné uložit mu příkaz (zákaz), totiž injunction, prozatímní nebo trvalý, a proto příkaz na zachování statu quo nemůže mít jiný následek než ten, že uloží žalovanému omezení jeho jednání do doby, kdy bude rozhodnuto konečnou platností. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 65. Viz také Injunction; Restraining order; Temporary restraining order.

Speaking order. Nařízení. Někdy se takto nazývá příkaz, který obsahuje (i) skutečnosti, které vysvětlují nebo ilustrují jeho výrok.

Stop order. Stop-příkaz. Příkaz klienta makléři, aby vyčkal, až tržní cena určitých cenných papírů dosáhne jisté hranice, a pak aby ukončil transakci co nejlépe — podle okolností buď prodejem nebo koupí.

Stop payment order. Příkaz k zastavení plateb. Příkaz výstavce šeku bance směnčníka (trasáta), aby zastavila výplatu šeku, který byl vystaven a předán prezentantovi nebo ztracen.

Order bill of lading. Námořní nákladní list (konosament) na jméno nebo na řad. Převoditelný nákladní list, podle něhož má být zboží dodáno osobě v něm uvedené nebo na řad podle rubopisu.

Order document. Listina, papír na řad. Listina dosvědčující titul osoby v ní uvedené, buď proto, že listina byla jako taková vydána, nebo proto, že listina byla speciálně indosována, a může být proto převedena jen indosamentem a jen osobou v něm uvedenou.

Order instrument. Cenný papír na řad. Obchodovatelný cenný papír, který je splatný na řad, buď proto, že byl takto vydán, nebo proto, že byl speciálně indosován. Viz U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3-110 (jsou-li cenné papíry původně splatné na řad); § 3-204(1).

Order nisi. Podmínečný, podmíněný příkaz. Provizorní nebo podmíněný příkaz, který stanoví určitou dobu, po kterou je možné vykonat požadované jednání s tím, že nestane-li se tak, příkaz se stane absolutně platným.

Order of Coif. Viz Coif.

Order of filiation. Rozhodnutí o určení otcovství. Rozhodnutí vydané k tomu oprávněným soudem nebo soudcem v rámci jeho pravomoci, které stanoví otcovství určitého muže k dítěti nemanželského původu a ukládá tomuto muži, aby dítě zaopatřil.

Order paper. Cenný papír na řad. Obchodovatelný cenný papír, který je splatný určitému prezentantovi nebo osobě, kterou prezentant svým indosamentem určí. Viz U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3-104(1)(d); § 3-110. Viz také Order document; Order instrument.

Orders. Příkazy. Směrnice, kterou dává vlastník lodi kapitánovi (kapitánovi obchodní lodi) a která se týká kursu (trasy) a účelu cesty. K jiným významům srov. Order.

Order to show cause. Viz Show cause order.

Ordinance. Nařízení, rozhodnutí, výnos. Pravidlo stanovené z moci úřední; trvalé, stálé pravidlo jednání; zákon neboli statut. V nejběžnějším významu se slova „ordinance“ užívá k označení nařízení, které přijal legislativní orgán místního zastupitelstva. Označuje právní předpis místního zastupitelstva, řádně přijatý příslušným orgánem, který stanoví obecná, jednotná a trvalá pravidla chování týkající se společných věcí obce. Morris v. Town of Newington, 36 Conn. Sup. 74, 411 A.2d 939, 943. „Ordinance“ je ekvivalentní výrazu „municipální či obecní statut“, který přijímá městská rada nebo orgán jí naroveň postavený, a který upravuje otázky, jež federální právo nebo právo státu nepokrývá. „Ordinance“ zpravidla upravují věci týkající se územního plánování, výstavby, bezpečnosti atd. té které obce. Výraz „ordinance“ se také používá k označení určitých předpisů, které jsou svou povahou obecnější než běžné zákony, a které takto plní funkci ústavních zákonů, nicméně o nich ještě nelze mluvit jako o „ústavách“. Srov. např. „Ordinance for the government of the North-West Territory“, kterou přijal Kongres v r. 1787.

Viz také Municipal ordinance. Srovnej Resolution.

Ordinance of 1647. Ordinance z r. 1647. Zákon, který přijala kolonie Massachusetts, a který, byť v upravené podobě, stále platí; na jeho základě je stát Massachu-

setts vlastním velkých rybníků na svém území, a drží je v trustu pro veřejné užívání. Watuppa Reservoir Co. v. Fall River, 147 Mass. 548, 18 N.E. 465.

Ordinance of 1787. Ordinance z r. 1787. Základní zákon Severozápadního teritoria. Zakotvoval náboženskou a právní svobodu, podporu vzdělání, povinnost náležitě zacházet s Indiány, budoucí rozdělení země na státy a zákaz otroctví.

Ordinandi lex. Lat. Procesní právo, na rozdíl od tzv. hmotného práva.

Ordinarius ita dicitur quia habet ordinariam jurisdictionem, in jure proprio, et non propter deputationem. Ordinář se tak nazývá proto, že mu náleží řádná jurisdikce na základě oprávnění vlastního, nikoli někým jiným mu daného.

Ordinary, n. Ordinář, biskup; soudce. V common law ten, kdo má nezávášlou a přímou soudní pravomoc ve věcech církevních. Také biskup; arcibiskup je ordinářem celé provincie; koná vizitace a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí podřízených soudů. „Ordinary“ znamená také komisaře nebo úředního zástupce biskupa nebo jiného církevního soudce se soudní pravomocí; arcidiákon; úředník královského domu. V americkém právu soudní úředník, soudce; v několika státech USA mu zákon přiznává pravomoc v otázkách posledních vůlí, jejich soudního potvrzování, správy pozůstalostí, opatrovnictví ap. Viz také Court of Ordinary. Starší výraz pro veřejné zařízení, kde cestující a jejich zvířata mohli dostat jídlo a nocleh za stanovenou cenu; o přístřeší tam mohl požádat každý; provozoval se tam obchod s omamnými nápoji. V kontinentálním právu soudce, který měl původní (totiž nedelegovanou) pravomoc ve věci jednat a rozhodovat.

Ordinary, adj. Normální, běžný, obvyklý; obyčejný, průměrný; řádný; právoplatný, pravomocný, ex officio; obecný; často se opakující; (dějící se) podle stanoveného řádu; ustanovený, stanovený; rozumný; nevýznačující se zvláštními nebo neobvyklými okolnostmi; patřící (k) normální či průměrné osobě, takovou osobou vykonávaný nebo pro takovou osobu příznačný. K výrazům ordinary Care; Diligence; Negligence viz tato hesla.

Ordinary and necessary expenses. Běžné a nutné výdaje. Tento výraz, který se objevuje v kapitole o obchodech Daňového zákoníku (Internal Revenue Code), vyjadřuje, že rozumné výdaje, které byly vynaloženy v přímé souvislosti se správou majetku, se považují za ziskotvorné. National Can Corp. v. U.S., D. C. Ill., 520 F. Supp. 567, 579. Výraz „běžné“ znamená „obvyklé a očekávané“, „nutné“ či „nezbytné“ znamená „přiměřené a užitečné“. McCabe v. C.I.R., C.A.2, 688 F.2d 102, 105. Aby bylo možné kvalifikovat výdaj jako „běžný a nutný“ ve smyslu cit. kapitoly Daňového zákoníku, je třeba, aby dotyčná položka splňovala pět požadavků: musí být zaplacená, resp. částka musí být vydána ve zdaněném období (roce), musí být vynaložena za účelem provozování obchodu, musí být výdajem, musí být nezbytná a musí být běžná. Iowa—Des Moines Nat. Bank v. C.I.R., C.A.8, 592 F.2d 433, 435. Viz také Necessary; a Ordinary expenses, níže.

Ordinary calling. Běžné, obyčejné, obvyklé záležitosti. Takové věci, které se při obchodní činnosti opakují každý den nebo každý týden.

Ordinary care. Řádná péče (péče řádného obchodníka). Takový stupeň (míra) péče, který běžně pečlivá a věcí znalá osoba, která se zabývá tímto oborem obchodu nebo podnikání, vynakládá za podobných okolností; v právu znamená tolik, co „due care“ (náležitá péče) nebo „reasonable care“ (přiměřená péče). Warner v. Kiowa County Hospital Authority, Okl.App., 1179, 1188. Taková péče, jakou přiměřeně pečlivé osoby vynakládají při spravování vlastních záležitostí, aby se vyhnuly újme na sobě samých a na svém majetku nebo na jiných osobách a jejich majetku. Řádná péče není výrazem absolutní, nýbrž relativní povahy. Proto při rozhodování o tom, zda v daném případě byla vynaložena řádná péče, je třeba zvážit všechny okolnosti věci tak, jak byly zjištěny při projednávání daného případu. Viz také Care.

Ordinary course of business. Řádný způsob obchodování; běžné obchody. Míněny jsou obchodní transakce realizované v souladu s obecnými zvyklostmi a obyčejí obchodního světa, které jsou běžné buď vůbec nebo v určitém společenství anebo (v nějaké věci) běžné pro nějakou jednatelskou osobu. Výraz se používá ve spojení s prodeji realizovanými obchodníkem, které jsou součástí jeho běžných obchodů, a to na rozdíl od prodejů ve velkém („in bulk“), které jsou upraveny zákonem, např. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 6–102(1). Obecně – každá záležitost, která se přihodí, např. obvyklé a typické každodenní zvyklosti a praxe v obchodě.

Ordinary dangers incident to employment. Běžná nebezpečí vlastní (nějakému) zaměstnání. Taková nebezpečí, která obvykle a běžně patří k (nějakému) zaměstnání a jsou mu vlastní, a která přiměřeně pečlivá osoba může předvídat; nepatří mezi ně nebezpečí vyvolaná nedbalostí, byť by i byla pro zaměstnance obvyklá a zřejmá.

Ordinary expenses. Běžné výdaje. Výdaje, které jsou obvyklé, a v obchodě, v němž daňový poplatník podniká, obecně uznané. Představují jedno z kritérií odpočitatelnosti běžných a očekávaných nákladů vynaložených čili zaplacených v souvislosti s obchodem, resp. podnikáním: na výrobu nebo inkaso příjmů; na správu, udržování nebo zachování majetku, který obchodník drží za účelem dosažení zisku; anebo ve spojení se stanovením, inkasem nebo refundací nějaké daně. I.R.C. (Daňový zákoník) § 162(a). Viz také Necessary; a Ordinary and necessary expenses, výše.

Ordinary income. Běžný zisk, příjem, důchod. Tohoto výrazu se používá v oboru daní v souvislosti s obchodem – znamená to, co se vydělá na běžných operacích neboli z běžné obchodní činnosti. Pro jednotlivce je běžným ziskem to, co mu plyne z takových zdrojů jako jsou mzdy, provize, úroky atd.

Ordinary loss. Běžná ztráta. Ztráta z prodeje nebo směny zboží, použité v obchodě nebo podnikání, která neměla být kapitálem. V daňové politice – běžné ztráty redukuje běžný příjem jako takový, totiž platy, úroky atd.; naproti tomu kapitálové ztráty redukuje kapitálové zisky, a kapitálové ztráty, které kapitálové zisky přesahují, mohou snížit běžný příjem až do určité částky.

Ordinary negligence. Běžná, lehká nedbalost. Vynaložení nižšího stupně péče, než jakou by za daných okolností vynaložila řádná a přiměřeně pečlivá osoba;

takový stupeň péče, který již má za následek vznik odpovědnosti dotyčné osoby. Výraz „ordinary negligence“ se užívá v kontrapozici s výrazem „gross negligence“, hrubá nedbalost, která představuje závažnější a flagrantnější nedostatek péče. Viz také Negligence, a Ordinary care, výše.

Ordinary persons. Řádné osoby. Ti, kdo ve vztahu k nějaké záležitosti vynakládají řádnou péči a pílí.

Ordinary proceeding. Řádný (normální, obyčejný) proces. Je to takový proces, který uznalo common law, a který byl původně veden stejně jako procesy vedené soudy, které se řídily (podle) common law; dnes jde o proces obecně uznaný platnými Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure) a zákoníky civilního řízení, který začíná vydáním soudního předvolání a končí rozsudkem vykonatelným exekucí.

Ordinary repairs. Běžné opravy. Takové opravy, které jsou nutné k odstranění běžných vad a opotřebených věcí, nebo k tomu, aby se předešlo přirozené a nutné zkáze věci, jakož i k tomu, aby se věc udržovala v dobrém stavu. Srovnej Improvements.

Ordinary risks. Běžná rizika. Rizika, která jsou vlastní obchodní (podnikatelské) činnosti a nejsou důsledkem nedbalosti zaměstnavatele. Výrazu „extraordinary risks“ (mimořádná rizika) se zpravidla užívá k vyjádření zvláštní povahy rizik, která vyplývají z nedbalosti zaměstnavatele, o nichž se má obvykle za to, že se nepředpokládají, ledaže jsou známá či samozřejmá.

Ordinary seaman. Plavčík. Námořník, který je schopen vykonávat běžné neboli rutinní povinnosti námořníka, ale který dosud nemá znalosti a praxi ve všech různých povinnostech námořníka na moři, takže ho nelze považovat za řádného námořníka.

Ordinary services. Běžná činnost... vykonavatele závěti (správce pozůstalosti), která zahrnuje veškerou činnost charakteristickou pro soustředění a rozdělení celého dědictví, a nejde tedy jen o nabytí a vynaložení aktiv; má-li být zdůvodněna oprávněnost další odměny vykonavatele (správce) závěti, musí jeho činnost zahrnovat i služby mimořádného charakteru, které jsou nezbytné k ochraně dědictví; pokud pak zaměstnává někoho jiného, kdo tyto služby místo něho vykonává a kdo je přitom povinen postupovat v souladu s právními předpisy, není oprávněn vyúčtovat cenu těchto služeb jako výdaje na správu.

Ordinary skill in an art. Běžná profesní zručnost. Takový stupeň zručnosti, který je zpravidla vlastní tomu, kdo se zabývá nějakou odbornou činností; nejde tedy o takovou zručnost, jakou má pouze několik málo osob, mimořádně nadaných a schopných.

Ordinary written law. Řádný zákon. Zákon vydaný zákonodárným sborem podle ústavních pravidel, totiž „statut“.

Ordination. Vysvěcení na kněze; seřazení, uspořádání, klasifikace; řízení, uspořádání. Ceremonie, při níž biskup někomu uděluje výsady a pravomoci potřebné pro výkon duchovní funkce.

Ordinatum est. Lat. Ve staré soudní praxi „je nařízeno“. Latinská počáteční slova pravidel soudního dvora při zahájení řízení.

Ordine placitandi servato, servatur et jus. Zachovávaní-li se pravidla procesní, zachovává se i právo (hmotné).

Ordines. Generální kapitula nebo jiné slavnostní shromáždění členů určitého řádu (řeholníků nebo řeholnic).

Ordinis beneficium. Lat. V kontinentálním právu výsada neboli privilegium postupu (dlužníka); ručitel měl privilegium požadovat, aby byla projednána čili řádně prošetřena sama podstata dluhu před tím, než na něj bude moci věřitel oprávněně nastupovat.

Ordo attachmentorum. Ve staré anglické soudní praxi pravidla pro obstavení (zabavení) majetku.

Ordo judiciorum. V kanonickém právu procesní řád církevního soudu; pravidla, podle kterých bylo třeba postupovat při projednávání věci před soudem.

Ordinance. Franc. Ve francouzském právu nařízení; soudní (procesní) řád; sbírka neboli kodex zákonů týkajících se určité problematiky, jako např. sbírka obchodního nebo námořního práva. V užším smyslu sbírka zákonů vztahujících se na přepadání a zajímání lodí na moři.

Ore-leave. Těžební právo. Licence čili právo dolovat a těžít rudy.

Ore tenus. Lat. Slovy úst; ústně. Soudní jednání bylo kdysi vedeno ore tenus. 3 Bl. Comm. 293.

Ore tenus rule. Pravidlo „ore tenus“. Podle pravidla „ore tenus“ musí přezkoumávající (apelační) soud potvrdit rozhodnutí soudu prvního stupně, ledaže jeho nálezy jsou zcela zřejmě mylné. Hamaker v. Hamaker, 57 Ala. App. 333, 328 So.2d 588, 592.

Orfgild. V saském právu cena, hodnota zvířete. Úhrada za zvíře. Platba nebo pokuta za zvíře. Pokuta za krádež zvířete.

Organic act. Ustavující zákon, akt. Zákon Kongresu, který uděluje vládní pravomoc nad (určitým) teritoriem. In re Lane, 135 U.S. 443, 10 S. Ct. 760, 34 L. Ed. 219. Zákon, na jehož základě se organizují a ustavují místní zastupitelstva, je jejich „ustavujícím aktem“, „zakládacím aktem“ a hranicí jejich oprávnění (pravomoci), takže všechny akty, které přesahují rámec pravomoci, jež jim byla takto svěřena, jsou neplatné.

Organic law. Základní zákon čili konstituce, ústava unitárního nebo složeného státu, psaná či nepsaná. Takový zákon nebo soubor zákonů nebo ustanovení, který definuje a ustavuje organizaci státní moci.

Organization. Organizace; uspořádání; aparát atp. Výraz, jehož se užívá v obchodním právu, a který zahrnuje korporace, státní i nestátní orgány, instituce či agentury, obchodní trusty, konkursní podstaty, kartely, partnerství (konsorcia) a sdružení, dvě či více osob, které mají spojený nebo společný zájem, popřípadě i jiné právní nebo obchodní subjekty. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 1–201(28). Viz také Charitable organizations.

Organize. Zorganizovat; sestavit, uspořádat; dát dohromady, utvořit organizaci; ovládnout většinou ap. Z(a)řídí orgány nebo vybaví orgány; systematizovat; uvést do provozu; z(a)řídí za účelem řádného výkonu svěřených funkcí. City of Beaumont v. City of Beaumont Independent School Dist., Tex. Civ. App., 164 S.W.2d 753, 756.

Organized county. Ustavený okres (kraj, hrabství). Okres (kraj, hrabství), který má řádně ustanovené veřejné úředníky, zákonodárný mechanismus, a pro-

středky pro výkon moci a plnění povinností, které mu náležejí jako kvaziobecnímu zastupitelstvu (municipální korporaci, viz tam). City of Beaumont v. City of Beaumont Independent School Dist., Tex. Civ. App., 164 S.W.2d 753, 757.

Organized labor. „Organizovaná práce“. Části komplexu pracovních sil, které reprezentují odborové unie, např. AFL–CIO.

Orgild. V saském právu bez trestu, bez odplaty; např. tam, kde nemusela být dána satisfakce za smrt zabitého člověka, protože bylo rozhodnuto, že zabití se stalo právem.

Original. Původní, prvotní, nejstarší, pravý; originální, samostatný; rozený, vrozený; prvý v pořadí; takový, který má svou vlastní pravomoc, neodvozenou z vnějšího zdroje; např. originální jurisdikce, originální writ atd. V souvislosti s listinami znamená slovo „original“ prvou kopii neboli archetyp; to, podle čeho je opisována, přepisována nebo napodobována jiná listina. Viz také Original evidence, dále. V autorském právu „original“ znamená tolik, že dílo vděčí za svůj vznik autorovi, což zase znamená, že dílo není opsáno. L. Batlin & Son Inc. v. Jeffrey Snyder and Etna Products Co. Inc., C.A.N.Y., 536 F.2d 486, 489.

Original bill. Původní návrh, žaloba. V ekvitním řízení návrh (žaloba), jenž se týká nějaké věci, která ještě (v minulosti) nebyla soudem projednávána, a to přesto, že se týká těchč účastníků a těchč práv. Starodávny způsob zahájení řízení před anglickým soudem Královské lavičky.

Original contractor. Původní (pravý) dodavatel (kontrahent). Ten, kdo se dohodne s vlastníkem, že pro něj za stanovenou cenu vykoná určitou práci nebo obstará určitou záležitost.

Original conveyances. Originální převodní listiny. V common law převodní listiny, nazývané také „primární“, na jejichž základě vzniká čili se tvoří prospěch neboli vlastnictví; mezi ně patří udělení léna (svobodného pozemkového vlastnictví), dary, postupy, pronájmy, směny a rozdělení věci (zejm. nemovitosti). 2 Bl. Comm. 309.

Original cost. Prává, původní, skutečná cena. Celkové náklady spojené s nabytím majetku.

Original entry. Původní záznam. Původní, originální záznam účetní položky, který učinil kupec nebo někdo jiný do svých účetních knih, na rozdíl od záznamů zanesených do hlavní knihy nebo od kopií záznamů z jiných knih.

Original estates. Viz Estate.

Original evidence. Originální, pravý důkaz. Originální dokument, listiny nebo jiného hmotného předmětu, který byl předložen jako důkaz, na rozdíl od kopie nebo od vnějšího důkazu o jejich obsahu nebo smyslu. „Originálem“ listiny nebo záznamu je sama listina nebo záznam, anebo jejich stejnopis, který podle určení toho, kdo jej zhotovil nebo vydal, má mít stejné účinky jako originál. „Originálem“ nebo snímek se rozumí i negativní nebo jiný otisk původní listiny. Jsou-li údaje uloženy do počítače nebo jiného podobného zařízení, pak výtisk nebo jiný produkt čitelný zrakem, který ony údaje přesně reflektuje, je „originálem“. Fed. Evid. R. (Federální pravidla pro dokazování) 1001(3). Viz také Copy; Duplicate.

Original inventor. První vynálezce. V patentovém právu průkopník v určitém oboru; ten, kdo vytvoří koncepci vynálezu a dovede ji do úspěšného, využitelného a hmatatelného výsledku; na rozdíl od pouhého zlepšovatele.

Original jurisdiction. Prvoinstanční, prvostupňová jurisdikce. Soud, který věc projednává v první instanci. Pravomoc soudu ujmout se věci od jejího počátku, projednat ji a vydat rozhodnutí podle práva a skutkového stavu. Na rozdíl od jurisdikce apelační.

Original package. Původní, originální balení. Balení připravené pro mezistátní, resp. zahraniční přepravu, které je po skončení námořní přepravy ve stejném, totiž původním stavu, tj. nerozbité a nerozdělené. Balení, které má takovou formu a rozměr, jaké používají výrobci nebo přepravci, aby zásilce zajistili vhodné podmínky jak z hlediska manipulace, tak z hlediska bezpečnosti při přepravě zboží mezi obchodníky při normálním průběhu dotyčného obchodu. Austin v. Tennessee, 179 U.S. 343, 21 S. Ct. 132, 45 L. Ed. 224. Viz také Original package doctrine.

Original plat. Původní plán. První, původní plán města bez pozdějších dodatků; ve stejném smyslu se používá i výraz „original town“.

Original process. Viz Process.

Original promise. Pravý slib, bez známek podvodu, je takový slib, jehož obsahem je přímý a rozhodný záměr slibujícího sledovat neboli zabezpečit nějaký účel nebo svůj vlastní zájem, přesto, že jeho prvním následkem může být zaplacení dluhu někoho jiného.

Original writ. Viz Writ.

Single original. Jediný originál. Listina vydaná v jediném vyhotovení, tj. bez duplikátu.

Original document rule. Pravidlo originálu, originálního dokumentu. Nejlepším důkazem o obsahu listiny je její originál. Strana, na níž leží důkazní břemeno, pokud jde o obsah listiny, má předložit její originál, ledaže je této povinnosti zbavena proto, že listina je nedosažitelná, nedostupná; v tomto případě je přípustný druhotný důkaz. Mezi druhotnými důkazy se nerozlišuje. Viz také Best evidence.

Original grade doctrine. Doktrína původní, základní úrovně. Tato doktrína zbavuje veřejné orgány odpovědnosti za majetek, k jehož poškození došlo při snížení silničního povrchu na původně stanovenou úroveň. Dickson v. City of Pullman, 11 Wash. App. 813, 525 P.2d 838–841.

Originalia. Ve starém anglickém právu transkripty zasláné z kancléřského soudu Úřadu remembrancera (tj. úřadu, který vymáhal dluhy splatné Koruně) ve státní pokladně, na rozdíl od *recorda*, která obsahovala rozsudky a procesní vyjádření ve věcech projednávaných před barony. Úřad remembrancera — strážce pokladu byl zrušen v r. 1833.

Original issue. První emise. První vydání akcií nebo obligací určitého druhu nebo série.

Original package doctrine. Doktrína původního balení. Ve věci Brown v. Maryland, 25 U.S. (12 Wheat.) 419, 6 L. Ed. 678, o hranice podle komerční klauzule Ústavy USA, rozhodl Nejvyšší soud, že stát mohl vybrat daň nebo poplatek za udělení dovozního po-

volení teprve poté, kdy ze zásilky bylo odstraněno původní balení, protože teprve od tohoto okamžiku zboží již není schopno oběhu v mezistátním obchodním styku, a proto se již na ně nevztahuje federální právní úprava.

Origination clause. Klauzule o vzniku, o původci. Ustanovení čl. I. odd. 7 Ústavy USA stanoví, že „Všechny návrhy zákonů na zvýšení státních příjmů vycházejí ze Sněmovny reprezentantů.“

Origination fee. Zahajovací poplatek. Úhrada půjčitelů (např. při zajištění půjčky), jež je určena ke krytí nákladů na poskytnutí půjčky, jakož i úvěru a základních šeků, ověřování titulu atp.

Origine propria neminem posse voluntate sua eximii manifestum est. Je zřejmé, že nikdo nemůže podle své vůle odstranit svůj vlastní původ.

Origo rei inspicit debet. Je třeba dbát na původ věci.

Ornest. Ve starém anglickém právu soudní řízení, které se uskutečňovalo souborem (bojem). Patrně nebylo v Anglii obvyklé před Vilémem Dobrvatelem; vzniklo nejspíše ve skandinávských královstvích, kde byl znám pod názvem „holmgang“, jenž pocházel od zvyku uskutečňovat soubor na ostrůvcích, holmech.

ORP. Ordinary, reasonable and prudent (man). Řádný, pečlivý a rozumný, moudrý (muž). Viz Negligence. Standardní úroveň péče, od níž se odvozuje posouzení nedbalosti. Viz Reasonable man doctrine *nebo* standard.

Orphan. Sirotek. Osoba (zpravidla nezletilá nebo dítě), která ztratila oba (popř. i jen jednoho) rodiče.

Orphanotrophi. V kontinentálním právu ředitelé sirotčinců.

Orphan's courts. Sirotčí soudy. Soudy v několika státech Nové Anglie, které měly jurisdikci v sirotčích věcech.

Orphan's deduction. Sirotčí srážka. Srážka ze zdanitelného majetku zesnulého, která je dovolena v případě, kdy zesnulý nezanechal manžela, ale zanechal nezletilé dítě, jehož rodič není bezprostředně po smrti zesnulého znám. Výše srážky se řídí ustanovením § 2057 Internal Revenue Code (Daňový zákoník).

Orwige, sine vita. Ve starém anglickém právu bez války a krevní msty; takovou ochranu poskytovaly zákony vrahům za určitých okolností proti krevní mstě (*foehth*), původně feudů, k níž byla rodina zavražděného (zásadně) oprávněna.

O.S. Zkratka pro „Old Style“ nebo „Old Series“.

OSHA. Occupational Safety and Health Act. Zákon o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Ostendit vobis. Lat. Ve starých soudních sporech „ukazuje (se) vám“. Formule, kterou žalobce začínal svou žalobu.

Ostensible agency. Zdánlivé, domnělé jednatelství, popř. zastoupení. O takové jednatelství, popř. zastoupení jde tam, kde jedna osoba úmyslně nebo z nedostatku přiměřené péče (tj. z nedbalosti) vzbudí u druhé osoby dojem, že třetí osoba je jejím zástupcem, ačkoli ve skutečnosti jí nikdy nebyla. Přesně řečeno, vůbec se o jednatelství ani zastoupení nejedná: ve skutečnosti se v celém rozsahu zakládá na estoppelu (*viz tam*).

Ostensible authority. Zdánlivé, domnělé oprávnění. Takové oprávnění, kterým příkazce úmyslně nebo z nedostatku přiměřené péče (tj. z nedbalosti) vyvolá u třetí osoby dojem, nebo dovolí, aby se třetí osoba domnívala, že příkazník takové oprávnění má. National Cash Register Co. v. Wichita Frozen Food Lockers, Tex. Civ. App., 172 S.W.2d 781, 787.

Ostensible ownership. Zdánlivé, domnělé vlastnictví. Domnělé vlastnictví, jež se dovozuje z chování nebo z řeči. Teorie „domnělého vlastnictví“ brání vlastníkovi věci, který jinému udělil zdánlivý titul, aby uplatňoval svůj titul proti nevinné třetí osobě, která začala jednat se zdánlivým vlastníkem. Domarad v. Fisher & Burke, Inc., 270 Cal. App.2d 543, 76 Cal. Rptr. 529, 535.

Ostensible partner. Zdánlivý společník. Ten, jehož jméno je navenek uváděno tak, že se zdá, jakoby dotyčný byl společníkem firmy, i když jím není.

Ostensio. Daň, kterou v minulosti platili obchodníci atd. za to, že na trhu vystavili nebo vyložili své zboží na prodej.

Osteopath. Osteopat. Ten, kdo vykonává (praktikuje) osteopatii.

Osteopathy. Osteopatie. Systém komplexní lékařské péče založený na podporování náležité souvztažnosti jednotlivých částí těla. Lékaři — osteopati, kteří jsou licencováni ve všech padesáti státech USA, používají k léčení nemocí a úrazů manipulační terapii, drogy (léky), chirurgické výkony, rentgenové záření, a všechny další dovolené terapeutické metody.

Osteopatická medicína věnuje zvláštní pozornost biologickým mechanismům, jejichž prostřednictvím na sebe navzájem působí muskuloskeletární systém, prostřednictvím nervového a cévního systému, a všechny tělesné orgány a systémy, jak zdravé tak nemocné. D.O.S., Doctors of Osteopathy, lékaři — osteopati diagnostikují a léčí poruchy muskuloskeletárního systému palpací a přiměřeně používají manipulace. Viz Holt v. College of Osteopathic Physicians and Surgeons, 61 Cal.2d 750, 40 Cal. Rptr. 244, 394 P.2d 932.

OTB. Off-track betting. Sázení mimo dráhu. (Podávání sázek).

O.T.C. Viz Over-the-counter market.

Other. Druhý; jiný, ostatní, zbývající; jiný, opačný, rozdílný; různý nebo odlišný od toho, který již byl zmíněn; další, případný. Ve výčtu v rámci určité třídy výraz „další“ znamená „jiný takový“ a zahrnuje jen jiné z téže třídy, tj. stejného druhu a povahy.

Other income. Jiný příjem. V oboru daní příjem z jiného zdroje než z obchodních operací. Kupř. „jiný příjem“ akciové společnosti zahrnuje (kromě jiného, např.) příjem z úroků a dividend.

Otherwise. Jinak, z jiného hlediska, po jiné stránce; jinak též, čili, neboli, aneb, alias. Jiným, rozdílným, odlišným způsobem; jinou cestou, cestami.

Otherworthe. V saském právu hodný přísahy; být hoděn přísahy nebo být oprávněn složit přísahu.

Ought. Mám, měl bych, měl jsem. Toto slovo, ačkoli obecně má jen nařizovací smysl, se používá i ve významu „(je) povinné“, „(je) závazné“, pokud to plyne z daného kontextu.

OUI. Operation under influence. Zkratka pro předpisy vydávané jednotlivými státy USA, týkající se řízení motorových vozidel pod vlivem alkoholu nebo drog. Viz Driving while intoxicated.

Ounce. Unce. Dvanáctina; dvanáctý díl; dvanáctina z trojské libry nebo jedna šestnáctina z libry obecné (avoirdupois).

Ourlop. Lierwite, odstupné nebo pokuta, které platil svému pánovi podřízený tenant (vazal) za svedení své dcery.

Oust. Vyhnat, vyloučit, vypudit, vytlačit, zatlačit, vystrnadit; zbavit (něčeho). Vyjmout; vyhodit; odstranit; připravit (o něco); zbavit hodnosti, sesadit; zbavit držby nebo požívání majetku nebo práva (výsady).

Ouster. Vypuzení z držby. Zbavení (držby); vyhnání (z držby); odnětí držby. Druh újmy na právech k nemovitým věcem, spočívající v tom, že někdo získá faktickou držbu půdy a tím donutí oprávněného vlastníka, aby použil právní prostředky k opětovnému nabytí držby. „Vypuzení z držby“ znamená protiprávní odnětí držby anebo vyloučení strany z vlastnictví nemovité věci; je to úmyslný čin. Hamilton v. Mac-Donald, C. A. Ariz., 503 F.2d 1138, 1146. Jde o zřejmý a nepochybný úkon, jímž jeden spolutenant („cotenant“) zbaví druhého práva společné a rovnoprávné držby a požívání majetku. Young v. Young, 37 Md. App. 211, 376 A.2d 1151, 1158. Viz také Ejectment.

Ouster le main. Normanská franc. Doslova: z ruky.

Ouster le mer. Normanská franc. Za mořem; byl-li někdo předvolán k soudu a nedostavil se proto, že byl za mořem, byl omluven. Nesprávná podoba výrazu „Oulter le mer“.

Ouster of jurisdiction. Mimo jurisdikci. Stav, který nastane, jestliže soud, který měl pravomoc ve věci, se své pravomoci vzdá.

Outage. Daň nebo poplatek, které dříve ukládal stát Maryland za dohled nad sudy s tabákem určenými na export a za jejich označování. Turner v. Maryland, 107 U.S. 38, 2 S. Ct. 44, 27 L. Ed. 370.

Outbuilding. Hospodářské stavení; přístavek, kůlna. Stavby (budovy, stavení), které se užívají spolu s hlavní budovou (stavbou). Menší stavba příslušející k hlavní stavbě, zpravidla však od ní oddělená; např. kůlna nebo skladiště. Viz také Outhouse.

Outcome test. Zkouška výsledku. Mají-li účastníci řízení různé občanství a jejich věc tudíž projednává federální soud, má být výsledek tohoto řízení stejný, jako kdyby řízení probíhalo před soudem státu. Guaranty Trust Co. of N.Y. v. York, 326 U.S. 99, 109, 65 S. Ct. 1464, 1470, 89 L. Ed. 2079.

Outer bar. V anglickém soudním systému označení obhájců, kteří jsou „outer“ nebo „utter“ bar, tj. „na kraji“ lavice (na které sedí obhájci); jsou tak nazýváni mladší barristři, na rozdíl od královských soudních radů.

Outer continental shelf. Mimokontinentální šelf; mimopobřežní vody. Všechna půda, která je zaplavena mořem, s výjimkou té, která se nachází pod splavnými vodami. Spodní půda a mořské dno takových území jsou podřízeny jurisdikci a správě Spojených států. 43 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1331.

Outer door. Venkovní, vnější dveře. V souvislosti s pravidlem, stanoveným zákonem nebo jinak, které policistovi zakazuje vylomit (vypáčit) venkovní dveře v zájmu civilního soudního řízení, tento výraz označuje i dveře každého uzavřeného (samostatného) bytu, pokud je v domě větší počet různých bytů a pro všechny jsou společně vstupní (domovní) dveře.

Outfangthef. Svoboda čili výsada (privilegium) upravená starým common law, která lordovi dovolovala předvolat (před svůj soud) vlastního poddaného, který byl pro hrdelní trestný čin zatčen v místě nacházejícím se mimo jeho panství, aby mohl být souzen jeho soudem. Viz Infangenthef.

Outgo. Výdej; náklady; výdaje; vydání.

Outhouse. Kůlna, hospodářské stavení; záchod. Stavba, stavení, které slouží hlavní stavbě, ale je od ní rozdílné, které se nachází buď uvnitř nebo i vně hospodářského dvora. Menší nebo vedlejší stavba, která sice souvisí s domem, ale obvykle je od něj oddělena a stojí v jeho blízkosti; nemá obytnou funkci, ale slouží nějakému účelu, který souvisí s potřebami hlavního obytného domu nebo hospodářství; např. chlév nebo stáj, suchý záchod, výrobní mléka, sklad nářadí aj. Podle zákonných ustanovení může taková stavba sloužit a být připojena jak k provozní budově, tak k obytnému domu. Viz také Outbuilding.

Outland. Vnější půda, venkovní pozemky. Sasští thanes (viz „thane“) rozdělávali své dědičné pozemky na „inland“ — půdu vnitřní, totiž takovou, která ležela nejbliž jejich obydlím a kterou obhospodařovali sami, a na „outland“ — půdu vnější, která ležela za jejich pozemky a která se podle rozhodnutí lorda přidělovala tenantům jako nájemní statky. Vnější půdu pak dělili na dvě části. Jednou disponovali mezi těmi, kteří jim sloužili, tzv. theodans, nižšími thanes; druhou část přidělovali (svým) sedlákům nebo i svobodným občanům.

Outlaw. Člověk nebo věc mimo zákon; vyhoštěnec, vypovězenec; zloděj, bandita, psanec, desperát; divoký kůň. V anglickém právu ten, kdo byl postaven mimo ochranu nebo pomoc zákona. 3 Bl. Comm. 283, 284. V obecné řeči ten, kdo porušil právo; psanec.

Outlawed. Ten, kdo byl postaven mimo zákon, co je postaveno mimo zákon. Pokud jde o dluh — podle zákona o promlčení — znamená: nepřipustný (popř. nevymahatelný). Brady v. Tarr, 145 Pa. Super. 316, 21 A. 2d 131, 133.

Outlawry. Postavení nebo život mimo zákon, vyhoštění, vypovězení; zákon, zákonný zákaz. Ve starém anglickém právu postup, kterým byl obžalovaný, čili ten, kdo byl obviněn v civilním nebo trestním řízení, prohlášen za psance, za osobu stojící mimo zákon. Ve Spojených státech takový postup, jímž byl někdo postaven mimo zákon, alespoň v civilních věcech, patrně nebyl znám. Hall v. Lanning, 91 U.S. 160, 23 L. Ed. 271.

Ouline. Hranice, čára, kontura; atd. Čára, která vyznačuje vnější hranice předmětu nebo postavy; vnější linie nebo okraj.

Outlot. V raném americkém pozemkovém právu (zejména ve státě Missouri) pozemek či parcela, která sice leží vně statutárních hranic města nebo vesnice, ale vztahuje se na ni obecní pravomoc čili správa. Nyní se tímto výrazem zpravidla rozumí oblast (část země) zobrazená na mapě, která má sloužit pro jiné účely než stavební.

Out of benefit. Bez výhody. Výraz, který vyjadřuje pojistné poměry pojištění v případě, kdy v důsledku nezaplacení (neplacení) pojistného byla pozastavena účinnost pojistné smlouvy.

Out-of-court settlement. Mimosoudní smír. Tohoto výrazu se užívá pro označení dohody čili ujednání o věci, která ještě nebyla soudem rozhodnuta a kterou sjednávají, resp. uskutečňují strany sporu nebo jejich zástupci soukromě a bez toho, aby byla přednesena soudci či soudu se žádostí o stvrzení nebo souhlas. Proto se pak o věci, která byla vyřešena kompromisem, dohodou, a vzata zpět po té, co již jednou byla předložena soudu, mluví jako o věci dohodnuté (vyřešené) „out of court“, mimo soud.

Out-of-pocket expenses. Kapesní výdaje; hotové výdaje. Říká se tak nákladům, které se obvykle platí v hotovosti. Vedlejší výdaje.

Out-of-pocket loss. Ztráta v hotovosti, hotová ztráta. Mírou ztráty je rozdíl mezi cenou toho, co kupující zaplatil (tj. zaplacenou kupní cenou), a cenou toho, co obdržel (tj. skutečnou tržní hodnotou zboží). Otte v. Ron Tonkin Chevrolet Co., 264 Or. 265, 503 P.2d 716, 720. Také se mluví o pravidlu „ztráty z vlastní kapsy“.

Out of term. Mimo řádné období, mimo dobu řádného zasedání. V době, kdy soud nezasedá; o (soudních) prázdninách neboli v době mezi dvěma zasedáními soudu.

Out of the state. Mimo stát, státní území. Pokud jde o oprávnění, odpovědnost nebo jurisdikci (pravomoc), které jsou založeny na common law, je tento výraz ekvivalentní výrazu „beyond sea“ (viz tam). V jiných souvislostech znamená tento výraz fyzické setrvávání (zdržování se) za hranicemi určitého státu, čili vyjadřuje např. právní situaci cizí (zahraniční) společnosti. Nicméně, má-li cizí společnost svého zástupce na území některého státu USA, nepovažuje se — podle jednotlivých zákonů, které upravují pravomoc nad cizími společnostmi podnikajícími na území státu — za společnost mimo státní.

Out of time. Po termínu. Komerční výraz, jehož se užívá pro lodi, či vůbec pravidla, která jsou tak dlouho na moři, že vzniká oprávněná domněnka, že se úplně ztratila. V jiném smyslu se o plavidlu říká, že je „out of time“, jestliže — za předpokladu, že je znám den vyplutí — doba, po níž plavidlo plulo, přesahuje průměrnou dobu trvání podobné cesty v témže ročním období. Výraz znamená totéž, co „missing ship“, pohřešovaná loď.

Outparters. Zloději dobytka. Méně užívaná podoba slova „outputters“.

Output contract. Viz Contract; Entire output contract.

Outrage. Násilí, násilnost, násilný čin, ukrutnost; těžká urážka; vztek, zuřivost, pobouření, rozhořčení; znásilnění, zprznění. Závažná, hrubá, těžká újma; bezprávné (poškozující) násilí. Tort pro „outrage“ (úmyslné způsobení vážné duševní poruchy) vyžaduje, aby obžalovaný jednal násilně a mimořádně krutě, a tím způsobil — úmyslně nebo z nedbalosti — vážnou duševní poruchu. Spencer v. King County, 39 Wash. App. 201, 692 P.2d 874, 880.

Outriders. Jízdní doprovod. Ve starém anglickém právu soudní úředník, či hlasatel, posel, podřízený šerifovi nebo jeho zástupci, který zajížděl do nejdálších míst hrabství nebo hundredů a předvolával k soudu hrabství nebo hundredu.

Outright. Jasný, úplný, dokonalý, sto procentní, skrz na skrz; nepopíratelný, hotový, vyložený; celý; jednou provždy; bezvýhradný či neomezený; přímý, jistý; jednoznačný, naprostý (naprosto); úplně; otevřeně.

Outroper. Ten, komu zákon zakazuje obchod prostřednictvím aukčního prodeje.

Outs. V bankovním slangu podmínky nebo záruky, jež nebyly splněny, resp. dány, což podle prospektu dává bankéři právo odstoupit od smlouvy či skončit (před smluvní) jednání. Cray, McFawn & Co. v. Hegarty, Conroy & Co., D.C.N.Y., 27 F.Supp. 93, 100.

Outside. Vnější strana (něčeho), vnějšek, zevnějšek, venek; vně; mimo; navenek; viditelná stránka; povrch, kraj; zjev atd.

Outside director. Externí ředitel. Člen sboru ředitelů, který není zaměstnancem ani úředníkem společnosti a neúčastní se jejího každodenního řízení. Výraz „externí ředitel“ však může označovat i investiční bankéře, zástupce, i ty, kdo poskytují porady nebo služby výkonnému managementu, takže k němu mají nějaké finanční vazby.

Outside salesman. Obchodní cestující. Obchodním cestujícím je ten, kdo provozuje obchod mimo sídlo svého zaměstnavatele — obchodníka, a to jako své hlavní zaměstnání. Má-li zaměstnanec oprávnění k činnosti jako „outside salesman“, jsou všechny jeho výdaje spojené s výkonem zaměstnání odpočitatelnými položkami.

Outstanding. Nevyrovnaný, nevyřízený, nezaplacený, neinkasovaný; např. nevyrovnaný dluh; splatný, dlužný; neobdělaný; neskončený; nevyřešený, nedořešený, otevřený, distribuovaný aj. Takový, který zakládá platný závazek. V souvislosti s akciemi znamená vydané akcie minus akcie, které zatím nebyly dány do oběhu (uložené akcie). V souvislosti se šeky znamená, že šek byl sice vystaven, ale ještě nebyl předložen k inkasu; šek, který nebyl proplacen bankou výstavce přede dnem příkazu k výplatě.

To, co představuje vzájemný, opačný nárok neboli požadavek, pohledávku; nespojené neboli nesplynulé právo čili nárok strany; např. nevyrovnaná pohledávka.

Outstanding and open account. Nevyrovnaný a otevřený účet. V právních a komerčních transakcích nezaplacený dluh za práce a služby, za prodané a odeslané zboží, za jiné neuzavřené transakce, o nichž nebyla uzavřena písemná smlouva, a které se mají spravovat budoucí dohodou a úpravou, a které se zpravidla zapisují v účetních knihách dodavatele; nejde tedy o výslovné smlouvy ani o závazky, které byly kontrahovány písemně, jako jsou např. obligace, směnky, nebo poukázky. Lee v. De Forest, 22 Cal. App. 2d 351, 71 P. 2d 285, 291.

Outstanding balance. Nevyrovnaná bilance. Běžná výše dluhované částky.

Outstroke. „To mine by outstroke“, tj. dobývat přesahem, znamená dobývat nerosty ze sousedního pozemku (z cizího majetku) tunely a šachtami, které vedou z postoupených pozemků.

Ouverture des successions. Ve francouzském právu dědické oprávnění, které vzniká v důsledku přirozené nebo občanské smrti jiné osoby.

Ovell. Normanská franc. Rovný.

Ovelty. Ve starém anglickém právu rovnost.

Over. Nad, přes; nadbytečný; horní, vyšší, nahoře; víc (než); nad (co). Další; někdy se uvádí jako poznámka na stránce nebo listu papíru, která vyjadřuje, že téma pokračuje na jiné stránce nebo listu. V praxi majetkových dispozic s nemovitostmi se užívá k označení případného omezení, které by mělo nastat v případě selhání dřívějšího vlastnictví. Tudíž, obsahuje-li poslední vůle nebo smlouva doložku, která se zpravidla nazývá „name and arms clause“, doložka jména a cti, je v ní obvykle obsaženo také ustanovení o tom, že v případě, že obmyšlená osoba nesplní danou podmínku, má vlastnictví přejít na někoho jiného. Jde o omezení, popř. podmínění nároku dědice nebo obdarovaného.

Overawe. Zastrážit. Podrobit nebo potlačit bázní (strachem) nebo z hluboké úcty.

Overbreadth doctrine. Doktrína přílišné šíře, přílišné obecnosti. Pomocí této doktríny, která vychází z Prvního dodatku k Ústavě USA, se řeší otázka platnosti těch zákonů, jež jsou natolik obecné, že svými dovolujícími ustanoveními omezují Ústavou chráněné svobody slova, tisku a shromažďování. McCrary v. State, Ala. Cr. App., 429 So.2d 1121, 1123. Tato doktrína požaduje, aby zákon, který umožňuje trestní postih ústavně chráněného projevu nebo chování, byl zbaven platnosti. Zákon je zřejmě neplatný, jestliže sice „výslovně nesměřuje k něčemu nekalemu (protiprávnímu) v oblasti dovolené státní ingerence, ale... svým obsahem postihuje i jiná jednání, která představují výkon“ chráněných práv projevu a práva shromažďovat se. Thomhill v. Alabama, 310 U.S. 88, 97, 60 S. Ct. 296, 84 L. Ed. 460. Námitka proti *platnosti zákona z důvodů přílišné obecnosti* může být vznesena jen tehdy, když (1) chráněné jednání je významnou součástí cílů zákona, a (2) neexistuje jiný uspokojivý způsob, jak oddělit jeho ustanovení neústavní od ustanovení, která jsou v souladu s Ústavou, než ten, že ona neústavní, resp. protiústavní ustanovení prostě budou z tohoto zákona odstraněna.

Overcharge. Žádat nebo účtovat příliš vysokou cenu; počítat přehnaně; předražít; přeplnit, přetížit; přehnat, nadsadit. Ve vztahu k veřejné dopravě nebo k veřejným podnikům cena požadovaná nad (zákonem) stanovené tarifní pásmo; cena vyšší než právem (zákonem) dovolená. Ve vztahu k úrokové míře, *srov.* Usury.

Overcome. Přemoci, zdolat, zvítězit; vyhrát; vyvrátit domněnku. Tohoto výrazu se užívá v právních předpisech v souvislosti s presumpcí, domněnkou: domněnka může být překonána, totiž vyvrácena jiným důkazem; nejde o synonymum výrazů „převážit“ či „překonat“; toto slovo pouze vyjadřuje požadavek, aby takový (jiný) důkaz vyvážil domněnku, na kterou strana, jež se na ni spoléhá, klade váhu jako na důkaz.

Overcyted, or overcyhsed. Usvědčený, odsouzený. Ten, komu byla prokázána vina nebo kdo byl usvědčen, odsouzen.

Overdraft. Debetní saldo; poukaz na částku, která přesahuje hotovost; dočasný úvěr; přečerpaní. Šek, na němž je uvedena částka, která je vyšší než suma na účtu, z něhož má být částka uvedena na šeku zaplacená. Tento výraz se také může týkat situace, která nastane, jestliže potvrzenky (poukazy), čili nákupní platební příkazy (objednávky) znějí na vyšší částku, než jaká odpovídá rozpočtované nebo stanovené ceně. Viz také Kiting; NSF check.

Overdraw. Přetáhnout, přečerpat, překročit, vybrat více než kolik činí vklad; přehnat. Vybrat u někoho nebo u banky částku vyšší, než je hotovost na účtu, který má výstavce šeku (trasant) u směnečníka (trasáta), nebo vyšší částku, než jaká má být zaplacená. *Viz také* Overdraft.

Overdue. Zpožděný, opožděný, splatný; s uplynulou lhůtou; dávno očekávaný nebo potřebný; dlouho zralý. Splatný a více než splatný. Pozdržený nebo nezaplacený. *Bliss v. California Co-op Producers, Cal. App., 156 P.2d 259, 260.* Taková situace cenného papíru, kdy nebylo zaplacen přesto, že nastala jeho splatnost, např. proto, že už uběhl den, kdy mělo být zaplacenó at' zrychlením (*viz* „acceleration“) či na požádání. Cenný papír na řád nebo jiný důkaz o dluhu je „overdue“, jestliže již nastala doba jeho splatnosti (dospělosti) a dluh přesto nebyl zaplacen. Plavidlo je „overdue“, nezvěstné, pohřešované, jestliže nedosáhlo svého cíle v době, kdy jeho příjezd bylo možné jako obvykle očekávat.

Overflowed lands. Zatopené pozemky. Pozemky pokryté nesplavnými vodami (s výjimkou pozemků, které leží mezi nejvyšší a nejnižší úrovní hladiny vody na splavných řekách nebo vodních nádržích, a pozemků zaplavených, resp. nezaplavených při obvyklém přílivu a odlivu ve splavných vodách).

Overhaul. Prohlédnout, zkontrolovat, přezkoušet, vyšetřit; udělat generální opravu. Podrobně prozkoumat, např. stroj, a zjistit potřebu oprav.

Overhead. Režie, režijní náklady; mimořádný výdaj. Veškeré organizační a výkonné náklady, které vyplývají z řízení, spravování a vedení kapitálových vydání nebo obchodů; na rozdíl od „provozních výdajů“, neboli těch položek, které jsou nerozlučně spojeny s výrobou a které lze považovat za součást pracovního postupu, a jež je možné zjistit pozorováním. Stálé obchodní výdaje; výdaje a závazky vyvolané provozováním podniku; výdaje nutně vynaložené na organizaci, úřední výdaje, výdaje na řízení, dozor, kontrolu a management výrobního procesu; a běžné výdaje ve finančních a průmyslových podnicích, které nelze přiřít žádnému oddělení nebo výrobku, s výjimkou nákladů na materiál, práci a prodej. *Guillot v. State Highway Commission of Montana, 102 Mont. 149, 56 P.2d 1072, 1075.* Náklady, které nesouvisejí ani výhradně ani přímo s výrobou určitého zboží nebo služeb. Někdy se také nazývají „režie“ nebo „nepřímé náklady“, ve Velké Británii „oncosts“. Běžně se tohoto výrazu užívá jen pro označení výrobních režijních nákladů.

Overhernissa. V saském právu kontumace, čili nedostavení se k soudu.

Over-insurance. *Viz* Double insurance.

Overissue. Nadměrně velké vydání (cenných papírů), nadměrná emise, vydání překračující platební schopnost; remitenda, neprodané výtisky. Vydání (emise) v nadměrném rozsahu; vydání v rozsahu překračujícím právem stanovené limity. Takto „overissued stock“ (remitenda) akciové společnosti jsou kapitálové akcie vydané ve větším počtu, než který byl stanoven v základá-cí listině společnosti nebo v osvědčení o zápisu společnosti do obchodního rejstříku. *U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 8–104(2).* *Viz také* Oversubscription.

Overload. Přetížit, příliš naložit; dát příliš silný náboj. Způsobit, že byl naložen příliš těžký náklad; příliš zatížit.

Overlying right. Právo povrchu. Právo vlastníka půdy brát vodu z nitra pozemku ke spotřebě na vlastní půdě do nádrže nebo vodojemu. Toto právo vyplývá z vlastnického práva k pozemku a je s ním nerozlučně spojeno. *City of Pasadena v. City of Alhambra, 33 Cal.2d 908, 207 P.2d 17, 28.*

Overplus. To, co přesáhlo určité množství; zbytek něčeho; nadbytek; přebytek.

Overrate. Přecenit, nadcenit; nadhodnotit. V nejvlášt-nějším významu stanovení (určení, předepsání daní) nadměrné, excesivní, nikoli tedy takové, k němuž vůbec nemělo dojít.

Overreaching. Přesažení; přehánění, přehánání; přelstění, podvedení. V souvislosti s komerčními a spotřebními transakcemi to, co vyplývá z nerovnosti negociačního postavení nebo jiných podmínek, kdy jedna ze smluvních stran postrádá smysluplnou volbu. *Leprino v. Intermountain Brick Co., Colo. 759 P.2d 835, 836; Hertz Corp. v. Attorney General of New York, 136 Misc.2d 420, 518 N.Y.S.2d 704, 708.* *Viz také* Adhesion contract; Unconscionability.

Overreaching clause. Doložka překonání, převahy. V resettlementu (*viz* Resettlement, dohoda o novém uspořádání vztahů) klauzule, která chrání oprávnění prodeje a pronájmu, jež jsou spojena s doživotním majetkovým právem založeným původní smlouvou pro případ, že novou dohodou má být tento majetek a tato práva převedeny doživotně na nájemce. Název doložky je odvozen z toho, že podle ní mohou být ustanovení nové dohody převážena výkonem původních práv. Kdyby nová dohoda takovou klauzulí neobsahovala, bylo by možné doživotní držbu nájemce a s ní spojená práva jakkoli zatížit, resp. napadnout, pokud jde o podíly, atd. vytvořené původní smlouvou.

Override. Majetek získaný z těžebního podílu na základě licence na těžbu ropy nebo plynu. Poplatky, které platí podřízení manažerům za realizované prodeje. Klauzule ve smlouvě o záznamu na burze s makléřem v oboru nemovitostí, podle níž má makléř právo na provizi v případě, že vlastník v určité přiměřené době po uzavření nabídkového soupisu, tj. vypršení doby záznamu, realizuje prodej kupci, s nímž makléř během doby záznamu jednal.

Overriding royalty. Podíl na zisku z těžby. V souvislosti s existující licencí na těžbu ropy a plynu – určité procento z celkového zisku (hrubé produkce), které se platí nějaké osobě odlišné od pronajímatele a těch, kdo jej zastupují. Licenční poplatek z těžebního podílu na základě licence na těžbu ropy a plynu; je to podíl na ropě a plynu vyrobených na povrchu po odečtení výrobních nákladů; zvláštním charakteristickým rysem je jeho omezení na dobu platnosti licence, na jejímž základě byl vytvořen. *Cline v. Angle, 216 Kan. 328, 532 P.2d 1093, 1097.*

Overrule. Vést, řídit; přemoci, překonávat, získat vládu, zvítězit, mít přednost; zvrátit, odmítnout; nepřipustit, zamítnout. Zrušit (odstranit); anulovat; změnit nebo zrušit (odvolat); učinit neplatným; zvrátit následným jednáním nebo rozhodnutím. O soudním rozhodnutí se říká, že je „overruled“, tj. zrušeno, jestliže pozdější rozhodnutí vydané tímž nebo vyšším soudem téže (soudní) soustavy vysloví rozsudek v téže právní věci právě opačný vůči tomu, který byl vydán prve, čímž zbaví první právní názor veškeré závaznosti, kterou jako

precedent měl. Tohoto výrazu se používá i pro proti-čudná rozhodnutí ve stejné otázce, jež vydaly soudy stejného řádu nebo soudy navzájem nezávislé. Tento výraz může rovněž znamenat, že většina soudců (určí-těho) soudu rozhodla proti názoru menšiny: říká se, že menšinový názor byl přemožen, zamítnut („overruled“). *Viz* Reverse; Vacate. Odmítnout přijmout, odmítnout uznat za dostačující námitku v soudním řízení, např. návrh na provedení dílčího důkazu apod.

Overs. V obchodě s balíčkováním masem zvýšení váhy masa následkem přidání soli.

Oversamessa. Ve starém anglickém právu pokuta za úmyslné nedostavení se k soudu nebo za nedbalost při stíhání pachatele.

Over sea. Za moře, za mořem, přes moře, do zámoří, v cizině; mimo hranice státu nebo země. *Viz* Beyond the seas.

Overseer. Dozorčí; dohlizitel; předák, faktor, parták; člen grémia, dozorčí rady. Inspektor nebo dozorce; veřejný úředník, k jehož povinností patří všeobecný dozor nad výkonem (nějaké) rutinní činností. Člen vedení univerzity. *Viz také* Regent.

Overseers of highways. Dozorcí nad silnicemi. V některých státech se takto nazývá sbor veřejných úředníků města (obce) nebo okresu (kraje), do jejichž speciální agendy náleží výstavba a opravy veřejných cest a silnic.

Oversubscription. Předplacení většího množství, než kolik činí náklad nebo počet, projevení zájmu o větší množství, než je náklad nebo počet. Situace, která nastane, jestliže je více objednávek neboli úpisů (subskripcí) pro akcie, než kolik jich může být vydáno.

Overt. Veřejný, otevřený; zjevný, jasný, zřetelný, patrný, vyložený; to, co je uvedeno v žalobě, na rozdíl od toho, co je zatím jen záměrem či úmyslem.

Market overt. *Viz* Market.

Overt act. Zjevné, manifestní, nikoli tajné či skryté jednání, úkon, z něhož lze usuzovat na trestnost. Zveřejněné jednání, které prosazuje a manifestuje úmysl či záměr. Otevřené jednání, které musí být manifestně prokázáno. Zjevný úkon, který je podstatnou náležitostí zjištění pokusu o spáchání trestného činu, a zároveň aktem uskutečňujícím určitý záměr; toto jednání musí být způsobilé skutečně vyvolat následky, pokud tomu nebude nějakou vnější okolností zabráněno. Musí být učiněno něco, co přímo směřuje k trestnému činu a co přivádí pachatele blíže k jeho spáchání než pouhé přípravy nebo plánování, něco, co zřejmě vyústí, za předpokladu obvyklého a přirozeného běhu věcí, pokud tomu nebude nějakou vnější skutečností zabráněno, ve spáchání trestného činu samého. V souvislosti s trestným činem vlastizrady a ustanovením Ústavy USA o tom, že nikoho nelze uznat vinným tímto trestným činem, pokud jednání (dotyčné osoby), totiž onen „overt act“, nebude potvrzeno svědectvím dvou svědků, znamená tento výraz krok, postup nebo jednání uskutečněné při naplňování velezrádného záměru, a to na rozdíl od pouhého slovního vyjádření a od velezrádného smýšlení, úmyslu či záměru, které však nevyústily v jednání. Je to jednání, které naplňuje skutkovou podstatu tohoto trestného činu, jednání, které manifestuje záměr velezrádce spáchat trestný čin vlastizrady.

Zjevné jednání, které opravňuje k využití práva na sebeobranu, je takové jednání, o němž se rozumná osoba může domnívat, že útočník má v úmyslu ji zabít nebo jí způsobit těžkou tělesnou újmu. Zjevné jednání, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu spiknutí s cílem porušit federální právo, se liší od spiknutí samého; je to jednání, které má uskutečnit cíl spiknutí; přitom nemusí jít ani o trestný čin, ani o zločin, který je spiknutím zamýšlen, ale musí být provázen nebo následován dohodou (spiklenců) a musí spočívat v naplňování cílů této dohody. *Marino v. United States. C.C.A. Cal., 91 F. 2d 691, 694, 695.*

Overtake. Předhonit, předběhnout, předjet; udělat, vyřídít včas; potkat, stihnout, zastihnout, chytit. Předhonit neboli dostihnout při pohybu. *Ringwald v. Beene, 170 Tenn. 116, 92 S.W.2d 411, 413.* Dohnat a předejhnat.

Over-the-counter market. Obchod s cennými papíry realizovaný mimo burzu; mimoburzovní obchod s cennými papíry. Označení rozšířeného způsobu obchodování s cennými papíry, kdy makléři realizují nákupy a prodeje cenných papírů prostřednictvím počítačového nebo telefonního spojení, nikoli tedy na burze cenných papírů. Na rozdíl od doby minulé, kdy nebyl nijak organizován, se dnes tento způsob obchodování realizuje za pomoci adekvátních počítačových kurzovních záznamů, doplněných službami informujícími o realizovaných transakcích. *Viz* NASD; NASDAQ.

Overtime. Přes čas, v přesčase. Po stanovené pracovní době; po stanovených úředních hodinách.

Overtime wage. Mzda za práci přes čas. Ta část mzdy, kterou zaměstnanec dostává za výkon práce realizované po stanovené pracovní době.

Overture. Předehra, ouvertura; přátelské přiblížení, nabídka, náznak, předběžné jednání. Začátek; přiležitost.

Overt word. Otevřené, jasné, zřetelné, jednoznačné slovo (řeč), které nemůže způsobit nedorozumění.

Owe. Dlužit, být dlužen; vděčit, být zavázán, děkovat; být povinen. Být zavázán něco učinit, zejména zaplatit dluh, nebo něčeho se zdržet. Může se týkat i morálního neboli společenského závazku.

Owerty. Rovnost; vyrovnání, zrovnoprávnění. V právních předpisech se tohoto výrazu užívá v několika slovních spojeních, např.:

Owerty of exchange. Vyrovnání směny, výměny. Směňují-li dvě osoby pozemky různé hodnoty – peněžitá částka, kterou zaplatí vlastník méně hodnotného pozemku vlastníkově pozemku hodnotnějšího na vyrovnání hodnot směňovaných pozemků.

Owerty of partition. Vyrovnání rozdělení. Peněžitá částka, kterou zaplatí jeden spoluvlastník („coparce-ner“) či spolunájemce („co-tenant“) druhému, jestliže si mezi sebou reálně rozdělí společné pozemky, a protože není možné rozdělit je úplně přesně na rovné díly, má dotyčná částka odpovídajícím způsobem jejich podíly vyrovnat. Ekvitvní soudy přiznávají právo na vyrovnání již od nepaměti.

Owerty of services. Vyrovnání služeb. Ve feudálním právu stav, který existuje, jestliže jsou lord (lenní pán), mesne (*viz* tam) a tenant navzájem v takovém vztahu, že tenant vykonává pro „mesne“ tytéž služby, které „mesne“ vykonává pro svého lenního pána.

Owing. Dlužný, dluhovaný, nezaplacený, splatný. Např. dluh je dluhován („owing“), dokud nebyl zaplacen, ať je splatný či nikoli.

Owling. V anglickém právu trestný čin spočívající v pašování vlny nebo ovcí z Anglie; říkalo se mu tak proto, že se obvykle pašovalo v noci (owl — sova, sýček, výr). 4 Bl. Comm. 154.

Own. Vlastnit; uznat, doznat, přiznat, připustit; znát se, přihlásit se (k). Mít právoplatný čili oprávněný právní titul; držet např. majetek; mít k něčemu právní titul čili titul právem uznaný; mít; držet.

Owner. Vlastník, majitel, majetník, držitel. Osoba, již bylo uděleno vlastnictví (ownership), dominium (dominion), neboli majetkový titul (vlastnický titul, čili oprávnění, právo); proprietor. Ten, kdo má dominium (panství) nad věcí, reálné či osobní (totiž nad věcí nemovitou či movitou), hmotné či nehmotné, a má právo této věci užívat a nakládat s ní podle libosti, poškodit ji nebo ji i zničit, pokud to právo dovoluje, ledaže by mu v tom bránila nějaká dohoda neboli ujednání, které jeho právo omezuje. Výraz „owner“ je nicméně mnohoznačné slovo, takže je ho třeba vykládat podle toho, v jaké souvislosti bylo použito, a podle toho, čeho se týká. Primární význam tohoto výrazu — ve vztahu k půdě — spočívá v označení toho, komu náleží „fee“ (tj. dědičné estates, vlastnictví) a kdo má právo majetkem disponovat; výraz „owner“ označuje ale i toho, kdo má possessorní právo k půdě, totiž toho, kdo půdu drží nebo obhospodařuje. Výrazu „owner“ se používá k označení osoby, které byl k jejímu vlastnímu prospěchu udělen jeden nebo více interestů (práv k věci). Osoba, již byly k věcem uděleny interesty, má k těmto věcem „titul“, bez ohledu na to, zda je drží ve svůj vlastní prospěch nebo ve prospěch někoho jiného. Proto výraz „titul“, na rozdíl od výrazu „ownership“, je nevýznamové slovo; řekne-li o někom pouze to, že má titul k určitému majetku (property), nelze z toho samého dovodit, zda tento majetek drží ke svému vlastnímu prospěchu nebo jako trustee. Restatement, Second, Trusts, § 2, Comment (d); Restatement of Property, § 10.

Viz také Ownership.

Beneficial owner. Viz Beneficial owner; také viz níže Equitable owner.

Equitable owner. Ekvitní vlastník. Ten, koho ekvita uznává za vlastníka věci, neboť mu náleží skutečné a oprávněné (beneficiální) užívací právo a titul, přesto, že holý právní titul byl udělen někomu jinému, např. trustee-mu k jeho vlastnímu prospěchu. Ten, kdo má platný titul k půdě a kdo dosáhne právního vlastnictví na základě splnění příslušných podmínek. Proto mohou zároveň existovat dva vlastníci (owners) jedině věci (jediného majetku) — nominální čili právní vlastník, a oprávněný (beneficiální) čili ekvitní vlastník. Viz také Beneficial owner.

General and beneficial owner. Obecný (hlavní) a beneficiální (ekvitní) vlastník. Ten, jehož interest (právo k věci) spočívá primárně v držbě a v právu užívání s cílem nabýt nakonec absolutní vlastnictví, nikoli ten, jehož interest spočívá primárně ve vynucení vedlejšího majetkového nároku a jehož cílem není užívat nebo požívat dotyčnou věc (dotyčný majetek). Viz také Beneficial owner.

General owner. Obecný (hlavní) vlastník. Ten, kdo má primární a reziduární titul k věci; na rozdíl od spe-

ciálního vlastníka (tj. vlastníka jednotlivého práva z komplexu vlastnických práv, viz níže Special owner), který má (jen) speciální interest k dotýčné věci, jehož vlastnictví je přesně vymezené, tj. pouze omezené, resp. podmíněné, jako např. retenční právo držitele zástavy. Ten, kdo má jak majetkové právo (right of property), tak právo držby (right of possession).

Joint owners. (Podíloví) spoluvlastníci. Dvě nebo více osob, které společně vlastní a drží titul k majetku (věci), např. „joint tenants“ (spolutenanti), ale také „partners“ (společníci) a „tenants in common“ (bezpodíloví spolutenanti). V nejširším smyslu tento výraz zahrnuje všechny případy, kdy předmětný majetek vlastní dvě nebo více osob, bez ohledu na zvláštnosti povahy jejich vzájemných vztahů, i bez ohledu na to, jak se staly spoluvlastníky. „Estate by entirety“ je „joint ownership“, společné vlastnictví manželů podle common law, které však podle zákonných dodatků má povahu „joint tenants“. Cullum v. Rice, 236 Mo. App. 1113, 162 S.W.2d 342, 344. Viz také Joint estate; Tenancy.

Legal owner. Legální vlastník; vlastník podle práva. Ten, koho právo (tj. common law) uznává za vlastníka majetku (věci) a kdo také nese tomu odpovídající odpovědnost. V poněkud užším smyslu je jím ten, komu byl udělen právní titul k nemovitému majetku, ale kdo jej drží v trustu ve prospěch někoho jiného, přičemž tento (jiný) se nazývá „ekvitní“ vlastník.

Part owners. Podíloví vlastníci, spoluvlastníci; společní vlastníci; ti, kdo se podílejí na vlastnictví téže věci. Viz výše Joint owners.

Record owner. Doložený vlastník. Tento výraz, kterého se užívá zejména v zákonech, jež požadují záznam o daňovém přestupku nebo o prodeji, znamená doloženého vlastníka, nikoli vlastníka zapsaného v seznamu pro daňové účely; vlastník titulu v době oznámení.

Reputed owner. Domnělý vlastník. Ten, kdo se jeví tak jakoby měl titul a držbu majetku; ten, kdo podle všeho zdání či podle všech předpokladů je vlastníkem věci. Ten, kdo má obecnou důvěru či pověst vlastníka neboli majitele nějaké věci.

Riparian owner. Viz Riparian.

Sole and unconditional owner. Výhradní a neomezený (bezpodmínečný) vlastník. Tohoto výrazu se obecně užívá v souvislosti s pojištěním proti požáru; slovo „sole“ znamená, že nikdo jiný kromě vlastníka nemá k věci nějaký interest, slovo „unconditional“ znamená, že kvalita majetkového práva k nemovité věci není omezena ani ovlivněna nějakou podmínkou. Aby interest (právo k věci) čili vlastnictví pojištěného byly „unconditional and sole“, je třeba, aby pojištěnému bylo vlastnictví uděleno úplně, aby bylo nezávislé a neomezené, nesmí být společné — ani „in common“, ani „joint“ — s někým jiným, a musí být takové povahy, že pojištěný sám ponese celou škodu, dojde-li ke zničení věci; přitom je nerozhodné, zda titul pojištěného k věci je právní nebo ekvitní. K naplnění požadavku „sole and unconditional ownership“ postačí, je-li pojištěný sám ekvitním vlastníkem a má plný ekvitní titul. Stejně stačí, je-li pojištěný oprávněn k bezprostřednímu a absolutnímu právnímu vlastnictví. Zmíněným výrazem se předpokládá beneficiální (užitkové) a praktické majetnictví, nikoli nezbytně titul v technickém smyslu.

Special owner. Speciální vlastník, vlastník jednotlivého vlastnického oprávnění. Ten, kdo má speciální interest (právo) k určité části majetku (věci), představující jeho omezené vlastnictví; např. retenční právo držitele zástavy; a to na rozdíl od „general owner“, obecného vlastníka, který má k věci primární a reziduární titul. Osoba, která drží majetek se souhlasem skutečného vlastníka a v jeho zastoupení.

Ownership. (Přibližně:) Vlastnictví. Soubor práv spočívajících v užívání a požívání věci (majetku), včetně práva převést věc (majetek) na jiného. Trustees of Phillips Exeter Academy v. Exeter, 92 N.H. 473, 33 A.2d 665, 673. Úplné dominium, titul neboli majetkové právo k věci nebo k právu. Souhrn užívacích a dispozičních oprávnění daných právem. Právo jedné nebo více osob držet a užívat věc a vyloučit z tohoto držení a užívání všechny ostatní. Právo, na jehož základě patří věc někomu především tak, že vylučuje právo všech ostatních. Výlučné právo držby, požívání a nakládání; jako esenciální atribut zahrnuje právo o věci rozhodovat, nakládat s ní (užívat ji) a disponovat s ní. Vlastnictví věci je buď absolutní nebo omezené (podmíněné). Vlastnictví věci je absolutní, jestliže vlastníkově náleží absolutní panství nad věcí a může věci užívat a disponovat s ní podle své libosti, přičemž je podřízen jen obecným zákonům. Vlastnictví je omezené (podmíněné), pokud se na něm podílí ještě další osoba nebo osoby, nebo je-li doba požívání nějak podmíněna či omezena, anebo je-li užívání samo nějak podmíněno či omezeno. Calif. Civil. Code (Civilní zákoník státu California), §§ 678—680. Předmětem vlastnictví mohou být všechny neživé věci, které si lze přivlastnit, tedy věci hmotné, všechna zdomácnělá zvířata, všechny závazky, všechny výrobky vzniklé prací a tvorbou, jako jsou autorská díla, goodwill podniku, obchodní značky a známky, a práva daná zákonem. Calif. Civil. Code, § 655. V souvislosti s loupeží znamená „ownership“ každou držbu, která je vůči lupiči poprávu.

Viz také Equitable ownership; Exclusive ownership; Hold; Incident of ownership; Owner; Possession; Title.

Oxford. Ve starém anglickém právu náhrada, kterou hundredu nebo hrabství kdysi poskytoval ten, kdo k hundredu nebo k hrabství patřil.

Oxgang. Jitro (míra). Ve starém anglickém právu taková výměra půdy, kterou mohl zorat vůl. Polní míra neurčité velikosti. V severní Anglii část carucate. Podle některých názorů 15 akrů.

Oyer. Soudní vyšetřování; trestní řízení. Slyšení. Ve staré anglické soudní praxi slyšení; vyslechnutí čtení listiny, o něž může žádat nebo prosit strana, která byla žalována pro závazek (dluh) atd., načež jí tuto listinu druhá strana předčítá; úvodní slova této části soudního protokolu, „et ei legitur in haec verba“ (a byla mu čtena tato slova). 3 Bl. Comm. 299.

Kopie dohody nebo smlouvy (ve formě veřejné listiny), na jejímž základě strana žaluje a kterou předá druhé straně, namísto staré praxe, kdy se listina četla.

Oyer and terminer. Zpoloviny francouzská fráze, které se používalo v Anglii k označení těch zasedání soudu, pro která soudci obdrželi výzvu „oyer and terminer“, totiž aby „slyšeli případ a rozhodli o něm“. Šlo o pověření pro porotní soudce zasedající v hrabství, které je opravňovalo vyšetřovat, vyslýchat a rozhodovat ve věcech všech trestných činů a protiprávních jednání vůbec. Dnes je vydávání takových pověření pravidlem, dříve se ale vydávala jen pro jednotlivé případy — ad hoc, např. pro případy násilí a vzpoury, ať byly spáchány kdekoli. Ve Spojených státech se některé vyšší trestní soudy nazývaly „courts of oyer and terminer“.

Oyer de record. Písemný návrh strany soudu (doslova: „slyšte důkaz“). Písemná žádost adresovaná soudu, aby soudci pro lepší zajištění (popř. pro zachování) důkazu někoho vyslechlí nebo si prohlédli nějaký záznam.

Oyez. Slyšte. Výraz, který používal soudní vyvolávač, aby přivolal pozornost, chtěl-li něco vyhlásit. Obvykle se vyslovovalo „Oyes“. 4 Bl. Comm. 340.

P

P.A. Professional Association. Profesionální (stavovská) asociace, sdružení.

Paage. Ve starém anglickém právu poplatek za průchod přes pozemky (území), které patří někomu jinému. Znamená totéž, co „pedage“.

PAC. Political Action Committee. Politický výkonný výbor. Výbory, kluby, sdružení a jiné skupiny osob, které se vytvořily s cílem získat příspěvky na volební kampaň. Organizaci, registraci, informování a jiné činnosti takových organizací upravují federální a státní zákony. Viz např. 2 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) §š 431 a násl.

Pacare. Staroangl. lat. Zaplatit, platit.

Pacatio. Zaplacení, platba, placení.

Pace. Krok. Délková míra o velikosti dvou a půl stopy, obvykle o délce jednoho kroku. Geometrická „pace“ měří pět stop, tedy zpravidla dva kroky, anebo měří to, co představuje vzdálenost mezi dvěma po sobě následujícími šlápěmi téže nohy.

Paceatur. Lat. Necht je svoboden. Necht je zbaven obvinění.

Pacification. Mírová smlouva. Pacifikace. Akt smíření dvou nepřátelených nebo válčících stran; obnovení veřejného klidu a pořádku.

Pacifist. Pacifista. Ten, kdo se snaží udržet mír a odvrátit válku. Ten, kdo z nějakého důvodu odmítá nebo kdo nechce použít zbraň z důvodů svědomí a kdo je odhodlán podporovat v takovém odmítání i ostatní. U.S. v. Schwimmer, III., 279 U.S. 644, 49 S. Ct. 448, 451, 73 L. Ed.889. Ten, kdo odmítá sloužit v armádě buď vůbec anebo se zbraní z důvodů svědomí.

Paci sunt maxime contraria vis et injuria. Pro mír jsou nebezpečné zejména násilí a bezpráví.

Pack. Zabalit, sbalit; naložit; mít, nosit; vkládat, naplnit; vyrazit, vyhodit atd. Rozhodovat podle klamného zdání; napodobit, falšovat (podvrhnout), předstírat, simulovat; klamat; pospojovat s podvodným úmyslem. „To pack a jury“ („sbalit porotu“) znamená použít protiprávní, nikoli řádné, anebo podvodné prostředky k tomu, aby porota byla sestavena z osob příznivě nakloněných straně, která věc takto zosnovala, nebo takových, které byly nebo mohou být nevhodně ovlivněny, aby vynesly rozsudek, o jaký (dotyčná) strana usiluje. Tento výraz znamená nenáležitý a (tak či onak) ovlivněný výběr porotců vzatých do přisáhy a ustanovených pro prvostupňové řízení ve věci.

Package. Balík, obal, kontejner; balíček; svazek; jednokusová zásilka zboží. Označení balíku nebo balíčku připraveného pro přepravu nebo obchodní nakládání; věc v podobě, v jaké se stane předmětem obchodu nebo dodávky, resp. předání předání z ruky do ruky. Balíček („parcel“) je malý balík („a small package“), slovo „par-

cel“ je deminutivem slova „package“. Obě slova označují věc ve formě (podobě) vhodné pro přepravu nebo (obchodní) nakládání, anebo pro prodej z ruky do ruky. V oblasti obchodu se jimi běžně rozumí lodní zásilka. Viz také Parcel.

Original package. Viz Original.

Packed parcels. „Sbalené balíky“, spojená zásilka. Pojmenování takové zásilky zboží, kterou představuje jeden velký balík, který se skládá z několika balíků menších (z nichž každý má jiného adresáta), které přímý odesílatel (dopravce) shromáždil od různých osob a spojil do jedné zásilky, s cílem dosáhnout zisku, a to na úkor železnice, která zásilku přepravuje; železniční společnost by totiž za přepravu dostala zaplacení víc, kdyby balíčky byly přepravovány jednotlivě.

Packing list. Zásilkový seznam, průvodka zásilky. Listina, která obsahuje údaje o obsahu a váze, popř. další informace o zásilce, která má být přepravována lodí. Provází zásilku a musí být — pro případ prohlídky — dostupná k nahlédnutí.

Pact. Ujednání, smlouva, dohoda, pakt. Dojednání mezi dvěma či více státy, zpravidla méně podrobná než „treaty“ (viz tam), ale v podstatě s ní ekvivalentní. Viz také Compact; Pactum; Treaty.

Nude pact. Pouhá, holá dohoda; smlouva bez sankce. Překlad lat. výrazu „nudum pactum“, to jest slib či dohoda bez consideration, kauzy, resp. vzájemného plnění druhé strany, a tudíž nevynutitelná, nezalovatelná.

Obligatory pact. Obligatorní, obligační dohoda. V kontinentálním právu — neformální, přátelské prohlášení konsensu, které římské právo neuznávalo.

Pact de non alienando. Dohoda o nezcižení. Dohoda, již se strana zavazuje, že nezciží zatížený (zejména zajištěný, zastavený) majetek. Tato stipulace, která se tu a tam objevuje v zástavních smlouvách ve státě Louisiana, a která se odvozuje ze španělského práva, zavazuje zástavního dlužníka neprodat ani nezatížit zastavený nemovitý majetek ke škodě zástavního věřitele; nevykládá sice prodej třetí osobě, ale umožňuje, aby se zástavní věřitel v takovém případě hojil přímo na zastaveném majetku právním postupem proti zástavnímu dlužníku samému, a bez notifikace kupci.

Pacta conventa quae neque contra leges neque dolo malo inita sunt omni modo observanda sunt. Dohodnuté smlouvy, které nejsou contra leges ani nebyly uzavřeny s podvodným úmyslem, je nutné za všech okolností zachovávat.

Pacta dant legem contractui. Stipulace stran tvoří smluvní právo. Dohody tvoří právo pro smlouvu. (Co bylo ujednáno, je zákonem smlouvy.)

Pacta privata juri publico derogare non possunt. Soukromé úmluvy nemohou rušit veřejné právo.

Pacta quae contra leges constitutionesque, vel contra bonos mores fiunt, nullam vim habere, indubitati juris est. Smlouvy, které jsou v rozporu se zákony a ustanoveními nebo s dobrými mravy, nemají žádnou sílu (závaznost); to je nepochybná právní zásada.

Pacta quae turpem causam continent non sunt observanda. Úmluvy založené na nemorální kauze (úmluvy, které sledují nemorální cíl) se nemusejí dodržovat.

Pacta sunt servanda. Úmluvy (a stipulace) stran se musí zachovávat.

Pactio. Lat. V kontinentálním právu ujednání neboli dohoda, z níž vzešlo *pactum*, to jest sama smlouva. Tohoto výrazu se ovšem užívá i jako synonyma výrazu „*pactum*“.

Pactional. Smluvní, týkající se smlouvy, dohody, úmluvy. To, co se vztahuje ke smlouvě, nebo to, z čeho vzniká smlouva; smluvně nebo dohodou.

Pactions. Smlouvy. V mezinárodním právu smlouvy mezi státy, které se plní jednorázovým aktem a jejichž výkon se děje jednou provždy.

Pactis privatorum juri publico non derogatur. Soukromé úmluvy neruší veřejné právo.

Pactitious. Smluvný, ujednaný. Stanovený smlouvou.

Pactio aliquod licitum est, quod sine pacto non admittitur. Zvláštní smlouvou lze dovolit i to, co jinak není dovoleno.

Pactum. Lat. *Kontinentální právo.* Smlouva. Dohoda nebo ujednání bez určitého pojmenování a bez consideration (kauzy), která ale přesto může podle své povahy založit civilní závazek.

Nudum pactum. Prostá, holá, pouhá úmluva nebo dohoda; příslib nebo závazek učiněný bez consideration (kauzy, resp. vzájemného plnění druhé strany), a tudíž nevynutitelný, nezalovatelný.

Římské právo. S jistými výjimkami platilo, že takové dohody, které právo přímo nevynucuje, ale které uznává za platný důvod námitky, obrany, se nazývaly „*pacta*“. Takové dohody, které jsou vynutitelné, jinými slovy, dohody, které jsou chráněny žalobami, se nazývaly „*contractus*“. Z tohoto pravidla platily v posledním římském období některé výjimky.

Pactum commissorium. Komissionářská smlouva. Dohoda o pověření (smlouva příkazní, komissionářská ap.).

Pactum constitutae pecuniae. V jus civile dohoda, kterou dlužník sliboval svému věřiteli, že zaplatí v určitý den, nebo v níž určoval lhůtu, ve které sliboval zaplatit; tento výraz lze také vyložit jako dohodu, kterou dlužník slibuje věřiteli, že mu zaplatí. Mezi *pactum constitutae pecuniae*, která byla právě definována, a naší (tj. americkou) *indebitatus assumpsit* existuje zcela zřejmá shoda.

Pactum de non alienando. Úmluva čili dohoda o nezcižení. Úmluva neboli dohoda zavazující dlužníka, aby nezcižil svůj majetek, jejímž účelem je chránit zájmy (práva) jiného; zejména dohoda uzavřená mezi zástavním dlužníkem a věřitelem, je-li zastaven nemovitý majetek, o tom, že dlužník nepřevéde svůj titul na třetí osobu dříve, než bude za zástavu dána satisfakce. Doložka uváděná v zástavních smlouvách ve státě Louisiana, která má zástavnímu věřiteli zajistit právo prohlásit

prostřednictvím exekučního řízení, vedeného pouze proti zástavnímu dlužníku, hypotéku za propadlou, a poskytnout zástavnímu věřiteli právo zabavit a prodat zastavený majetek bez ohledu na jeho následná zcižení. Shields v. Schiff, 124 U.S. 351, 355, 8 S. Ct. 510, 31 L. Ed. 445.

Pactum de non petendo. Smlouva, dohoda o nežalování. V kontinentálním právu dohoda, že nebude žalováno. Prosté ujednání, kterým věřitel slibuje dlužníku, že své právo nebude vymáhat soudní cestou.

Pactum de quota litis. V kontinentálním právu dohoda, v níž věřitel slibuje zaplatit jistou část obtížně splnitelného dluhu tomu, kdo se zaručil, že dluh zaplatí (splní).

Padder. Lupič; loupežník; lapka.

Pagarchus. Nižší úředník pagusu nebo malého distriktu.

Pagus. Okres nebo kraj; hrabství.

Paid-in-capital. Vložený, zaplacený kapitál. Peníze nebo majetkové hodnoty vložené do akciové společnosti výměnou za její kmenové akcie, na rozdíl od kapitálu získaného ze zisků akciové společnosti nebo z donací v její prospěch. Viz také Surplus (*Paid-in-surplus*).

Paid-in-surplus. Zaplacený přebytek, zaplacený navíc. Suma, o níž částka zaplacená za akcii společnosti převyšuje její nominální čili úřední hodnotu. Viz Capital (*Capital surplus*); Paid-in-capital; Surplus (*Paid-in-surplus*).

Paid-up insurance. Splacené, zaplacené pojištění (pojistné). Pojistné krytí, které již nevyžaduje placení dalšího pojistného.

Paid-up stock. Splacená, zaplacená akcie. Akcie, za které akciová společnost obdržela plnou úhradu.

Pain and suffering. Bolest a strádání (útrapy). Výraz vyjadřuje nejen fyzické nepohodlí a bolest, ale také mentální a emocionální trauma, jež lze uplatnit jako součást škody způsobené mimosmluvními delikty („torts“). Odškodnění bolesti a strádání upravují zákony jednotlivých států. Viz Cap.

Paine forte et dure. Viz Peine forte et dure.

Pains and penalties, bills of. Označení aktů britského Parlamentu, které postihovaly jednotlivce za trestné činy a zločiny (odsuzovaly k smrti a ztrátě občanských práv), nebo — sloužice zvláštnímu účelu — ukládaly tresty a pokuty nad common law nebo dokonce v rozporu s ním. Byly to vlastně nové zákony vydané *pro re nata*. Viz také Bill of pains and penalties.

Pairing-off. Dohoda mezi dvěma příslušníky opačných stran o tom, že se nezúčastní. V činnosti zákonodárných sborů druh negativní volby, již dva členové sboru, kteří náležejí k opačným stranám, nebo kteří, pokud jde o určitou, právě rozhodovanou otázku či věc, jsou na opačných stranách, se spolu dohodnou, že se (oba) nezúčastní hlasování o této otázce, a to buď po určité období nebo pro zasedání, na kterém se má o dotyčné otázce rozhodovat. Takovou dohodou se neutralizují hlasy na obou stranách, a přitom zůstane zachován poměr počtu členů obou stran. Říká se, že tento institut vznikl v Dolní sněmovně za dob Cromwellových.

Pais, pays. Franc. Země; sousedství.

Soudní řízení *per pais* znamená (prvostupňové) soudní řízení před zemí, místem, to jest před porotou (před zástupci země).

„Assurance by matter in pais“ znamená pojištění uzavřené mezi dvěma nebo více soukromými osobami „in the country“ (v zemi, v místě); to jest na tomtéž místě, kam má být plněno.

„Matter in pais“ označuje skutečnost, skutkovou okolnost, pravděpodobně proto, že skutkové okolnosti jsou žalovatelné zemí, resp. před zemí, místem, to jest před porotou.

„Estoppels in pais“ jsou estoppels, tj. překážky uplatnění žalobního práva, na základě (z) jednání, chování, na rozdíl od „estoppels by deed“ nebo „estoppels by record“, viz tam.

„Conveyances in pais“ jsou řádné dispozice s nemovitým majetkem uskutečněné mezi dvěma nebo více osobami in the country (v místě), to jest na pozemku, který má být převeden.

Viz také In pais; Matter in pais.

Palace court. Viz Court of the Steward and Marshal.

Palam. Lat. V kontinentálním právu veřejně; v přítomnosti mnoha lidí.

Palimony. Tento výraz má podobný význam jako slovo „alimony“ (výživné), s výjimkou toho, že rozhodnutí, smír nebo dohoda o něm vzniká z jiného než manželského vztahu stran (tj. partneri nejsou manžely). Platilo, že soudy mají vynucovat výslovné dohody mezi nemanželskými partnery, kromě případů, kdy smlouva byla výslovně založena na příslibu vzájemného plnění, které spočívalo v prostitučních sexuálních službách, přestože takové smlouvy jsou v rozporu se zásadami slušnosti; platilo, že v nedostatku výslovného smluvního ujednání má soud zjistit, jak se strany chovaly, a z toho dovodit, zda spolu uzavřely smlouvu, dohodu o partnerství (sdružení, konsorciu) nebo o společném podnikání, resp. společném podniku, anebo jinou mlčky uzavřenou dohodu, a může také využít doktrínu *quantum meruit* čili doktrínu spravedlivých opatření, jako např. právními ustanoveními konstruovaný čili z právních ustanovení vyvozený trust, pokud to okolnosti případu dovolují. Marvin v. Marvin, 557 P.2d 106, 18 Cal.3d 660, 134 Cal. Rptr. 815.

Pallio cooperire. Ve starém anglickém právu starobyklý obyčej, který se uplatňoval v případech, kdy rodiče dětí narozených mimo manželství spolu později uzavřeli manželství. Během sňatečného obřadu stály děti spolu se svým otcem a svou matkou pod rozvinutým (nataženým) sukmem. Šlo o jistou formu adopce. Kontinentální právo tyto děti uznávalo za legitimní, common law nikoli. V Německu, Francii a Normandii se — pro zmíněnou situaci — mluvilo o „mantle children“, zahalených (pokrytých) dětech. Tento obyčej existoval také ve Skotsku.

Palmarium. V kontinentálním právu vymíněný poplatek za profesionální, odborné služby, vedle úhrady nutných nákladů.

Palmer Act. Označení anglického statutu 19 & 20 Vict., c. 16, který umožňoval, aby ten, kdo byl obžalován z trestného činu spáchaného mimo dosah pravomoci ústředního trestního soudu, byl souzen tímto soudem.

Palmistry. Chiromantie, hádání, věštění z ruky. Předpovídání budoucnosti na základě předstíraného výkladu čar a znaků na dlani ruky. Rovněž trik rukou, rukama.

Palm off. Obelhat; vydávat se za někoho. Označuje chování, které spočívá v prodeji zboží jakoby to bylo zboží

někoho jiného, popřípadě vůbec provozování obchodu jakoby jej provozoval někdo jiný, čímž je veřejnost uváděna v omyl a domnívá se, že zboží prodává či vůbec obchoduje někdo jiný, než ten, kdo tak činí ve skutečnosti. Laser Industries, Ltd. v. Eder Instrument Co., Inc., D. C. Ill., 573 F. Supp. 987, 991.

Palm prints. Otisky rukou, dlaní. Otisk lidské ruky na hladké ploše. V trestním řízení jich může být využito k účelům identifikace.

Palpable. Hmatatelný; jasný, snadno patrný, samozřejmý, jasně viditelný, zjištělný, zřejmý, rozlišitelný, manifestní. People v. Hughey, 382 Ill. 136, 47 N.E.2d 77, 80.

Palsgraf Rule. Pravidlo dovozené z věci Palsgraf v. Long Island R. Co., 248 N.Y. 339, 162 N.E. 99, podle kterého ten, kdo jednal nedbalostně, odpovídá jen za škodu, kterou mohl předvídat, nikoli (tedy) za všechnu škodu, která v důsledku jeho nedbalostního jednání vznikla. Viz také Foreseeability.

Pandects. Pandekta. Digesta. Sbírka (kompilace) římského práva, obsahující vybrané pasáže z nejvýznamnějších spisů klasické římské jurisprudence, metodicky uspořádaná (podle prétorického ediktu) a zpracovaná komisí sedmnácti významných právníků jmenovaných císařem Justinianem pod vedením Tribonianovým. Toto dílo, nazývané také „Digesta“, neboť spisy jsou v něm utříděny *quasi digestae* a jsou z nich pořizeny stručné výtahy, obsahuje padesát knih; je to jedna ze čtyř velkých sbírek tvořících dohromady *Corpus juris civilis*. Poprvé byla publikována v roce 529 p. Kr., kdy také z rozhodnutí císaře Justiniana nabyla účinnosti.

Pander, n. Ten, kdo slouží smyslné touze druhých; kuplíř, prostitut mužského pohlaví, pasák.

Pander, v. Dělat kuplíře, provozovat prostituci; sloužit uspokojení chťiče druhých. Zlákat, svést nebo přimět ženu sliby, hrozbami, lstí nebo podvodem, aby vstoupila na místo, kde se provozuje prostituce za účelem provozování prostituce. O kuplířství jde tehdy, jestliže důkazy svědčí o tom, že obžalovanému se podařilo způsobit, že se jeho oběť začala zabývat prostitucí. People v. Charles, 218 Cal. App.2d 812, 32 Cal. Rptr. 653, 658.

Pandering of obscenity. Kuplířství obsceností. Obchodní činnost spočívající v obstarávání, popř. dodávání textových, obrazových nebo grafických materiálů veřejně inzerujících působení na chlipný zájem zákazníků, popř. potenciálních zákazníků, buď reklamou výslovnou, vtíravou, nebo i subtilní, rafinovanou. U.S. v. Baranov, 418 F.2d 1051, 1053. První Dodatek (k Ústavě USA) takové chování nechrání. Ginsburg v. United States, 383 U.S. 463, 86 S. Ct. 942, 16 L. Ed.2d 31.

Panderer. Ten, kdo vybízí k prostituci, kuplíř.

P & L. Viz Profit (*Profit and loss*); Profit and loss statement.

Panel. Seznam porotců předvolaných k určitému soudu nebo k projednání a rozhodnutí určité věci (v prvostupňovém řízení). Skupina soudců (menší než celý sbor soudců toho kterého soudu), která rozhoduje ve věci; např. devítičlenný apelační soud může být rozdělen do tří tříčlenných panelů — grémií, skupin, přičemž každý z nich jedná a rozhoduje ve věci. Může také označovat členy (nějaké) komise (výboru).

Viz také Impanel; Jury—list; Jury panel.

Prepaid legal services. Předplacené právní služby. „Open panel“ právní služby znamená pojistný program (projekt), v němž se právní služby platí předem (obvykle podle typu pojištění) a účastníci programu si pak mohou vybrat svého vlastního právníka. Jde-li o „closed panel“, pak všechny právní služby poskytuje skupina právníků, právních zástupců, předem vybraných pojistitelem, komorou atd. Viz Prepaid legal services.

Pannellation. Akt ustanovení, ustavení, impanelace poroty.

Papal supremacy. Papežská svrchovanost, autorita. Svrchovanost, autorita, kterou si papež nárokoval nejen nad císařem Svaté říše římské, ale nad všemi křesťanskými panovníky. Zakládala se na teorii, podle níž všichni byli feudálními vazaly papeže jako nejvyššího pána; takto např. papež uplatňoval právo vynucovat povinnosti, jimiž mu byli povinni jako feudální poddaní, řadou pokut sahající až k oprávnění osvobodit panovníkovy poddané ze závazku poddanství a disponovat panovníkem samotným. Papežská svrchovanost byla v Anglii zrušena zákony Parlamentu přijatými v r. 1529, a konečně naprosto odstraněna v r. 1536, kdy na základě Zákona o svrchovanosti (Act of Supremacy) vystřídal papež v roli nejvyššího suveréna anglický král.

Paper. Papír, list papíru; noviny, publikace; cenný papír; listina, dokument atd. Psaný nebo tištěný dokument nebo listina. Listina předložená k důkazu v soudním řízení (srov. výrazy „papers in the case“ a „papers on appeal“). Psané nebo tištěné dokumenty, včetně dopisů, memorand, právních a obchodních listin, účetních knih; ustanovení Ústavy USA chrání jednotlivce před nevhodným prohledáváním a zabavováním jejich listin, stejně jako před prohledáváním jejich domů a jejich samotných. Psané nebo tištěné důkazy o dlužích, zejména vlastní směňky (srov. výrazy „accommodation paper“ a „commercial paper“, viz tam). Viz také Bearer paper; Chattel paper; Commercial paper; Document; Instrument.

Paper money. Papírové peníze. Bankovky vydané státem proti vlastnímu úvěru, obsahující závazek zaplatit peníze, které však o sobě netvrdí, že jsou bezprostředně konvertibilní na zlatou nebo stříbrnou hotovost, a které jsou dány do nuceného oběhu jako náhrada za mince. Viz Federal reserve notes; Legal tender.

Paper patent. Papírový patent. Posměšné pojmenování objevu nebo vynálezu, který nikdy nebyl komerčně využit ani uznán pro obchodování. Coltman v. Colgate—Palmolive—Peet Co., C.C.A. Ind., 104 F.2d 508

Paper profit (nebo loss). Papírový, teoretický zisk (nebo ztráta). Nerealizovaný zisk (nebo ztráta) z cenného papíru. Papírový zisk (či ztráta) se realizují a stanou se skutečným ziskem (nebo ztrátou) pouze prodejem cenného papíru.

Paper standard. Papírový standard. Měnový systém založený na pouhém papíru (papírových penězích), který není konvertibilní na zlato či jiný kov ztělesňující hodnotu.

Papian poppean law. Viz Lex Papia Poppaea.

Par. Pari; parita; roveň; úroveň, průměr, normál, jmenovitá hodnota. V obchodním právu rovný, rovnost, na roveň postavený. Rovnost mezi nominální hodnotou cenného papíru, akcie atd. a jeho skutečnou prodejní hodnotou. Jsou-li obě hodnoty stejné, je instrument,

cenný papír „at par“, al pari; může-li být prodán za víc než za nominální hodnotu, je „above par“, nad pari; jestliže za méně, je „bellow par“, pod pari. Viz také Par of exchange; Par value.

Ve významu „úroveň“, průměrná, normální úroveň — znamená standardní chování, které lze od druhých očekávat.

Parachronism. Omyl v počítání času.

Paracium. Ve starém anglickém právu tenure (viz tam) mezi spoludědici, to jest to, čím je mladší povinen staršímu bez vazalství nebo služby.

Parage or paragium. Ve starém anglickém právu rovnost krve nebo/a stavu, ve zvláštním smyslu rovnost pozemkového majetku při dělení dědictví mezi spoludědici. Přesněji však rovnost postavení šlechticů nebo těch, kdo drží feudální (šlechtický) pozemkový majetek. Proto, je-li léno rozděleno mezi bratry, drží mladší své podíly vůči starším „by parage“, tj. bez vazalství a služby. Od slova „parage“ se odvozuje výraz „disparagement“, který znamená nerovnost. „Parage“ označuje také podíl, který může žena obdržet při sňatku.

Paragraph. Odstavec, paragraf; sloupec, článek (atd.). Zřetelně odlišená část pojednání či stati; oddíl stati nebo kapitoly, zabývající se určitou věcí, tvořený jednou či několika větami.

Část nebo oddíl zákona, soudního podání, místopřísežného prohlášení, poslední vůle, listiny o trustu atd., obsahující jediný článek (ustanovení) uceleného smyslu.

Ustanovení 10(b) Fed. R. Civil P. (Federálních pravidel civilního řízení) stanoví: „Všechna tvrzení nároků či obran je třeba uvádět v očíslovaných odstavcích, přičemž obsahem každého z nich je, pokud je to možné, jedině tvrzení nebo jediný okruh skutkových okolností; v dalším procesním postupu je možné vždy odkazovat na číslo příslušného odstavce...“

Paralegal. Paraprávnik, poloprávnik. Ten, kdo má právní znalosti, ale není advokátem, právním zástupcem, a kdo pod dohledem právníka vykonává různé úkoly v právní praxi, nebo ten, koho právo jinak opravňuje využívat právní znalosti. V současné době mnohé školy pořádají paralegální kursy, po jejichž absolvování je možné získat degree (absolutorium) v oboru právo.

Parallel citation. Paralelní odkaz. Citace, odkazy vztahující se k témuž případu otištěné ve dvou či více různých sbírkách rozhodnutí. Viz např. citace, odkazy na rozhodnutí Nejvyššího soudu USA v tomto slovníku.

Paramount. Výsostný, vrcholný, vrchní, hlavní; nejvyšší, svrchovaný, první; nejdůležitější, rozhodující. Nahore; nad vším. Vyšší; nadřazený; prvořadý; nejvyšší úrovně nebo druhu.

Paramount equity. Nadřazená ekvita. Ekvitní právo nebo nárok, pohledávka, které jsou vůči tomu, s nímž jsou srovnávány, nadřazené, první, nebo preferované.

Paramount title. Nadřazený, nejvyšší, hlavní titul. V právu upravujícím vztahy k nemovitému majetku, přesně řečeno, takový titul, který je nadřazen titulu, s nímž je srovnáván, a to v tom smyslu, že titul nadřazený je zdrojem titulu podřízeného. Běžně se však tohoto výrazu užívá k označení titulu, který je prostě lepší nebo silnější než jiný titul, neboli který nad jiným titulem převažuje. Užití zmíněného výrazu v tomto smyslu není správné, ledaže nadřazenost spočívá v senioritě titulu, o němž se praví, že je „paramount“.

Paramour. Obecně mileneč; výraz se ale obvykle užívá ve spojení s osobami obojího pohlaví, nacházejí-li se v cizoložném svazku.

Paranoia. Viz Insanity.

Paraph. Paraf, kroucená klíčka, okrasné zakončení podpisu. Kudrlinka, ozdůbka na konci podpisu. Ve středověku to byl způsob ochrany proti padělání podpisu. Ve státě Louisiana podpis sám, např. úřední podpis notáře.

Parapherna. Manželčino jmění. V kontinentálním právu jmění, které manželka přináší svému manželovi kromě svého věna (*dos*).

Paraphernalia. Parafernálie, manželčino jmění. Oddělený majetek vdané ženy, něco jiného, než to, co představuje věno, *dos*. Majetek, který žena po smrti svého manžela dostává vedle svého vdovského podílu; obvykle spočívá v jejich oděvech a ozdobách, adekvátních jejím společenskému postavení. Majetek, s nímž žena může disponovat na případ smrti.

V kontinentálním právu se oddělený majetek manželky dělí na dotální (věnný) a extradotální (mimo věno). Dotální majetek je ten, který manželka přináší manželovi, aby mu pomohla nést náklady manželského soužití. Extradotální majetek, jinak zvaný také „parafernálie“, není součástí věna. Je to majetek, který některý z manželů přináší do manželství.

Paraphernal property. Viz Paraphernalia.

Paraprofessional. Poloprofesionál. Ten, kdo pomáhá profesionálovi, odborníkovi, ačkoli sám profesionálem není; např. *parapravník* (viz *paralegal*), který pomáhá právníkovi.

Parasynexis. V kontinentálním právu tajné shromáždění, popř. setkání zákonem zakázané.

Paratitla. V kontinentálním právu poznámky nebo výpisky (výtahy), připojené k názvům zákonů, které podávají jejich stručný obsah. Odkazy na souběžná místa v *Kodexu* a *Digestech*.

Paratum habeo. Lat. Mám (jej) připraven (pohotově). Šerífova odpověď na *capias ad respondendum*, značící, že obžalovaný je hotov být předveden k soudu. Byl-li obžalovaný na svobodě, šlo ovšem o fikci. Později zákonná ustanovení žádala šerifa, aby přijal od obžalovaného kauci, a předal *cepi corpus* a *bailbond* (viz *Bail bond*). Stále je ale možné šerifovi přikázat, aby obžalovaného zároveň fyzicky předvedl.

Paratus est verificare. Lat. Je připraven dosvědčit (také: osvědčit, dokázat, místopřísežně prohlásit). Latinská formule pro uzavření přednesu strany tzv. verifikací (viz *Verification*).

Paravail. Podřízený, inferiorní. Ve starém anglickém právu označoval výraz „tenant paravail“ nejnižšího tenanta (držitele, nájemce půdy), který byl tenantem *mesne-lorda*. Byl tak nazýván proto, že měl dělat, získávat „avail“ — užitek, prospěch či zisk z půdy pro někoho jiného.

Parcel, v. Dělit, kouskovat, parcelovat, rozdělovat, dělit jmění (vlastnictví), zejména nemovitě.

Parcel, n. Balíček, malý balík; zásilka; partie; pozemek, parcela; hejno, stádo, tlupa; kus, část, částka, díl; součást; aj. Viz *Package*.

Část nebo díl půdy. Část nemovitého majetku. Slovo „parcel“ užitě v souvislosti s půdou zpravidla znamená souvislé pozemky v držbě vlastníka. United

States ex rel. and for Use of Tennessee Val. Authority v. Easements and Rights over Certain Land in Hamilton County, D. C. Tenn., 259 F. Supp. 377, 382. Souvislé pozemky v držení, ve vlastnictví, nebo zapsané jako majetek (vlastnictví) téže oprávněné (nárok uplatňující) osoby nebo společnosti. Adams Tree Service, Inc. v. Transamerica Title Ins. Co., 20 Ariz. App. 214, 511 P.2d 658, 662. Výraz může být také synonymem slova „lot“ (tj. parcela, pozemek, stavební místo, viz *Lot*).

Parcela terrae. Pozemková parcela.

Parcel makers. Ti, kdo dělají výčty položek majetku. Ve starém anglickém právu — dva úředníci státní pokladny, kteří se zabývali vyhotovováním seznamů položek z majetku těch, jejichž majetek připadl (propadl) státu, přičemž jim na vrub připsali všechno, co měli odvádět králi po dobu, kdy vykonávali svůj úřad.

Parcels. Přesné označení majetkových kusů, např. ve smlouvě. Popis, označení majetkových kusů, formálně vyznačené ve smlouvě o dispozici s majetkem, a to spolu se závazky, které na nich vážnou, jehož účelem bylo zajistit snadnou identifikaci.

Parcels, bill of. Seznam zásilek, balíků. Výčet položek představovaných balíky neboli zásilkami zboží, který se předává spolu se zbožím kupujícímu. Viz *Bill of parcels*, pod heslem *Bill*.

Parcenary. Společné dědictví, spoludědictví. Stav, resp. situace, kdy titul k půdě drží společně spoludědici, totiž do té chvíle, kdy se společné dědictví rozdělí.

Parcener. Společný dědic, spoludědic; ten, kdo spolu s ostatními dědici drží společně zděděný majetek (viz *Co-parcenary*). Gibson v. Johnson, 331 Mo. 1198, 56 S.W.2d 783.

Parchment. Pergamen. Ovcí kůže upravená pro psaní, nazvaná tak podle města *Pergamus* v Malé Asii, kde byl vynalezen. Užívalo se jej pro listiny (zejména smlouvy) a v Anglii až do vydání Soudního zákona (*Judicature Act*) v r. 1879 pro předvolávací writy. Kůže jehněte, ovce, kůzlete, mladého telete nebo jiného zvířete, upravená tak, aby bylo na ni možné psát; také se tak označují různé druhy papíru, které napodobují pravý pergamen.

Parco fracto. Vlámání se do ohrady. Také — ve starém anglickém právu — název writu proti tomu, kdo násilím porušil ohradu a odvedl dobytek, který, protože se něčeho dopustil nebo z jiného oprávněného důvodu, byl popravy uzavřen do ohrady.

Par delictum. (In pari delicto.) Stejně vinen. (Vinen stejným činem.)

Pardon. Odpuštění, prominutí, smilování, milost, pardon; odpustek; pout; amnestie. Akt milosti výkonné moci, kterým se zmírňuje nebo promíjí trest uložený za trestný čin. Akt milosti státní moci, jenž zmírňuje trest, který právo stanoví za spáchání trestného činu, a jenž obnovuje práva a výsady odňaté v důsledku spáchání trestného činu. Verneco, Inc. v. Fidelity & Cas. Co. of New York, 253 La. 721, 219 So.2d 508, 511. Milost zprošťuje pachatele protiprávního činu všech trestů, které právo za takový čin stanoví, a veškeré nezpůsobilosti, která byla důsledkem pachatelova odsouzení; obnovuje jeho občanská práva a svoboda. State ex rel. Herman v. Powell, 139 Mont. 583, 367 P.2d 553, 556.

Pravomoc udílet milost a amnestii pro případy trestných činů jiných než těch, které spadají do pravomoci Spojených států, obecně náleží guvernérům jednotlivých států, zatímco prezident USA má pravomoc udílet milost a amnestii v případech trestných činů ve federální jurisdikci, s výjimkou velezrady (Čl. II, Odd. 2, Ústavy USA).

Viz také *Amnesty*; *Board of pardons*; *Clemency*; *Commutation*; *Condonation*; *Parole*; *Reprieve*.

Distinguished from amnesty. *Rozlišení milosti a amnestie.* Rozdíl mezi amnestií a milostí má spíš filologickou než právní povahu. *Knote v. U.S.*, 95 U.S. 149, 153, 24 L. Ed. 442, 443. Tak je tomu ovšem jen pokud jde o jejich konečný účinek, ale v podstatě mezi oběma existují zásadní významové rozdíly. Amnestie a milost mají odlišnou povahu a odlišný účel. Amnestie promíjí trestné činy, milost odpouští tresty. Amnestie se obvykle týká trestných činů spáchaných proti suverenitě státu, politických trestných činů, jejichž odpuštění se pro veřejné blaho považuje za prospěšnější než jejich stíhání a potrestání. Milost promíjí narušení daného právního pořádku. Amnestie je zpravidla obecná, adresovaná celé skupině osob nebo celému společenství, je legislativním aktem, anebo aktem nejvyššího státního úředníka, vydaným na základě zákona (ať zákona ústavního nebo obyčejného). Mohou, ale také nemusejí existovat rozdílné akty přijetí. Jsou-li na nich závislá jiná práva a byla-li tato práva uplatněna, pak jde o potvrzený důkaz přijetí. *Burdick v. U.S.*, 236 U.S. 79, 271, 35 S. Ct. 267, 59 L. Ed. 476. „Milost“ se týká pouze jednotlivé osoby, osvobozuje ji od trestu stanoveného zákonem za určitý trestný čin, kterého se dopustila, a netýká se tedy trestnosti takového či jemu podobného jednání, jehož se dopustí jiné osoby anebo táž osoba opakovaně.

Distinguished from commutation. *Rozlišení milosti a zmírnění trestu.* K účinnosti milosti je zapotřebí jejího přijetí, *Burdick v. U.S.*, 236 U.S. 79, 35 S. Ct. 267, 268, 59 L. Ed. 476; ale zmírnění trestu je jen zastavením, přerušením výkonu suverénní moci, a ani nezahazuje vinu ani neobnovuje občanská práva a svobody a k tomu, aby jeho účinky nastaly, není zapotřebí, aby je odsouzený přijal. Zmírnění trestu je pouhým prominutím části potrestání, nahrazením původně uloženého trestu trestem mírnějším; naproti tomu milost (vůbec) ruší čili ukončuje potrestání za trestný čin. U.S. Commissioner of Immigration at Port of New York, C.C.A.N.Y., 5 F. 2d 162, 165.

Distinguished from parole. *Rozlišení milosti a podmíněného propuštění (na svobodu).* Milost promíjí pachatel celý trest stanovený za trestný čin, kterého se dopustil, a odstraňuje všechnu nezpůsobilost, která byla důsledkem jeho odsouzení; naproti tomu (podmíněně) propuštění odsouzeného znamená pouze jeho předčasné propuštění na svobodu; odsouzený zůstává po zbytek trestu pod dohledem orgánu veřejné moci a v případě, že poruší podmínky, za nichž mu byl umožněn pobyt na svobodě, vrátí se do vězení.

Druhy milosti.

Absolute or unconditional pardon. Absolutní čili nepodmíněná milost. Milost, která osvobozuje bez jakékoli podmínky. Milost, která se týká jak potrestání, trestu stanoveného za trestný čin, tak i pachatelovy viny. Z hlediska právní teorie smazává trestný čin sám. Ne-

znamená nic víc, než že navrácí obžalovanému jeho občanská práva a svobody a promíjí trest uložený za trestný čin, pro který byl pachatel odsouzen, a to v tom rozsahu, v němž dosud nebyl vykonán. State v. Cullen, 14 Wash.2d 105, 127 P.2d 257, 259.

Conditional pardon. Podmíněná, resp. omezená milost. Milost, k níž je připojena podmínka, jejíž splnění je pro platnost milosti nezbytné. Milost, jejíž účinky nastanou, dokud ten, kdo má být omilostněn, nevykoná nějaký (určitý) úkon, anebo taková milost, jejíž účinky pomínou, nastane-li určitá událost. Taková milost, která je udělena a její účinky trvají pouze za podmínky, že omilostněný dobrovolně něco vykoná (totiž např. že opustí stát a již se nikdy nevrátí zpět), a jejíž účinky pomínou následným úkonem omilostněného.

Executive pardon. Viz *Executive pardon*.

Full pardon. Úplná milost. Milost, která úplně a nepodmíněně osvobozuje pachatele od všech právních důsledků trestného činu i odsouzení, a to jak přímých, tak nepřímých. Warren v. State, 127 Tex. Cr. R. 71, 74 S.W.2d 1006, 1008.

General pardon. Generální pardon. Milost udělená všem, kdo se podíleli na určité kriminální nebo jiné trestné činnosti (obvykle politického rázu), anebo všem pachatelům určité skupiny nebo všem porušitelům určitého zákona nebo všem pachatelům, kteří trestné činy spáchali v určitém časovém období. Zde se ale zpravidla užívá spíš výrazu „amnestie“. Milost může být dána výslovně, jako např. tehdy, když se všeobecně prohlásí, že jsou omilostněni všichni pachatelé, kteří náležejí do určité skupiny, anebo také mlčky, jako je tomu např. v případě zrušení trestního zákona. Viz *Amnesty*.

Partial pardon. Částečná milost. Milost, která promíjí pouze část trestu nebo osvobozuje jen pokud jde o část právních následků trestného činu. Warren v. State, 127 Tex. Cr. R. 71, 74 S.W.2d 1006, 1008.

Unconditional pardon. Nepodmíněná milost. Milost, která vězně osvobozuje bez jakýchkoli podmínek. Plná amnestie.

Pardon attorney. „Právní zástupce zabývající se milostmi“. Úředník ministerstva spravedlnosti, který posuzuje žádosti o milost, jež udílí prezident USA, a doporučuje žádosti k výkonu prezidentově shovívavosti.

Pardoners. Ve starém anglickém právu ti, kdo disponovali papežskými odpustky a kdo je prodávali každému, kdo je chtěl koupit.

Parens. Lat. V římském právu rodič; původně a ve vlastním slova smyslu jen otec nebo matka nějaké osoby, v širším smyslu pak každý příbuzný, mužského i ženského pohlaví, v přímé ascendente linii.

„Parens“ est nomen generale ad omne genus cognationis. „Parens“, resp. „parent“ je obecné pojmenování pro každé příbuzenství.

Parens patriae. „Parens patriae“, přesněji „parent of the country“, „rodič vlasti“, „otec vlasti“, tradičně označovalo úlohu státu jako suveréna a ochránce osob, které neměly právní způsobilost, např. mladistvých a duševně chorých, State of W.Va. v. Chas. Pfizer & Co., C.A.N.Y., 440 F. 2d. 1079, 1089, a jeho povinnost ustanovit dítěti opatrovníka, aby v zastoupení státu chránil zájmy dítěte. Je to zásada, podle níž stát musí pečovat o ty, kdo se nemohou o sebe postarat sami, jako např.

nezletilí, jimž jejich rodiče neposkytují náležitou péči a ochranu. Je také koncepce, podle které je úkolem státu chránit takové polosuverénní zájmy, jako je zdraví, dobro a blaho lidu, práva týkající se vnitrostátních vod, všeobecné hospodaření státu atd.

Parens patriae vychází z anglického *common law*, kde měl král královská prerogativa, která jej opravňovala a zavazovala, aby jednal jako ochránce těch, kdo neměli právní způsobilost, např. dětí. V USA náleží funkce nazývaná „*parens patriae*“ jednotlivým státům.

Generální prokurátoři jednotlivých států USA mají oprávnění jako *parens patriae* podávat v zastoupení rezidentů svého státu žaloby ve věcech protiprávních činů podle anti-trustových zákonů a žalovat jejich jménem o náhradu. 15 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 15c. Viz také Hart—Scott—Rodino Antitrust Improvement Act.

Možnost využít oprávnění zvaného *parens patriae* ke zbavení občana jeho svobody bylo v poslední době omezeno zákony a soudními rozhodnutími; např. Kent v. U.S., 383 U.S. 541, 554—555, 86 S. Ct. 1045, 1054, 16 L. Ed.2d 84.

Viz také Surrogate parent.

Parent. Otec, matka; rodič; předek; zdroj, původce, prapůvodce. Legitimní otec nebo matka (fyzické) osoby. V obecném jazyce a při běžném užití obsahuje tento výraz mnohem víc než pouhou skutečnost, že dotyčný je odpovědný za početí a zrození dítěte; obvykle je chápán tak, že označuje osobu nebo osoby a vztahuje se k osobě nebo osobám, které k dítěti váže vzájemná láska a náklonnost a které zajišťují dítěti péči, výživu, výchovu a vedení. Solberk v. Metropolitan Life Ins. Co., 50 Wis.2d 746, 185 N.W.2d 319, 323.

Zákonná ustanovení definovala „rodiče“ tak, že tímto výrazem se označuje (1) přirozený otec nebo přirozená matka dítěte narozeného z jejich právoplatného manželského svazku, pokud následně soudní rozhodnutí nezbavilo jednoho z nich nebo oba jejich společných práv a povinností vůči dítěti (rodičovské moci), založených jejich manželstvím; nebo (2) adoptivní otec nebo adoptivní matka dítěte, kteří je adoptovali společně, pokud následně soudní rozhodnutí nezbavilo jednoho z nich nebo oba jejich společných práv a povinností vůči dítěti (rodičovské moci) založených adopcí dítěte; nebo (3) přirozená matka dítěte narozeného mimo manželství, pokud nebyla následně soudním rozhodnutím svých výhradních práv a povinností vůči dítěti (rodičovské moci) zbavena; nebo (4) zdánlivý pokrevní rodič dítěte, který výslovně své rodičovství uznal a který zásadním způsobem přispívá k zajištění potřeb dítěte; nebo (5) fyzická osoba nebo instituce, již byl statut opatrovníka dítěte přiznán rozhodnutím soudu.

Je to také každá osoba, která je oprávněna dědit nebo která může být oprávněna dědit, jestliže dítě zemře, aniž zanechá poslední vůli, jako je rodič podle Jednotného dědického zákoníku (Uniform Probate Code) instatátním sukcesorem dítěte, o jehož příbuzenský vztah jde, a tento rodič pak vylučuje z oprávnění dědit každého, kdo je pouze nevlastním rodičem, pěstounem nebo prarodičem dítěte. Uniform Probate Code, § 1—201(28).

Viz také Adoption; Loco parentis; Parens patriae; Surrogate parent.

Parentage. Rod, rodina, předkové, rodokmen; zdroj, původ, zrod; rodičovství, otcovství, mateřství. Příbuzenství v přímé vzestupné linii. Stav či situace rodičovství.

Parental consent. Souhlas rodičů. Souhlas, který potřebuje nezletilý od rodičů, chce-li uzavřít manželství nebo vzít na sebe nějaký jiný právní závazek.

Parental Kidnapping Prevention Act. Zákon o předcházení únosům dětí rodiči. Federální zákon, který státu USA ukládá povinnost vykonat rozhodnutí o dohledu nad dítětem, které vydal soud jiného státu, za předpokladu, že toto rozhodnutí je v souladu s ustanoveními tohoto zákona. 28 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1738A.

Parental liability. Rodičovská odpovědnost. Zákony některých států USA stanoví odpovědnost rodičů za škody způsobené jejich dětmi na majetku jiných osob, a to až do určité výše, za předpokladu, že se prokáže, že škoda vznikla v důsledku nedbalého dohledu rodičů nad dítětem.

Parental rights. Práva rodičů a dětí. Úplný souhrn práv rodiče nebo rodičů vůči dítěti, jakož i práv dítěte vůči rodiči nebo rodičům. Anguis v. Superior Court In and For Maricopa County, 6 Ariz. App. 68, 429 P.2d 702, 705. Dále uvedená vzájemná práva rodičů a dětí (tzv. rodičovská práva) jsou chráněna v různé míře Ústavou: fyzické držení dítěte, které v případě, že jde o poručníka, zahrnuje každodenní péči o dítě a styk s ním; právo vychovávat dítě, které zahrnuje právo vštěpovat dítěti vlastní morální a etická pravidla; právo spravovat příjmy dítěte a disponovat s nimi; právo spravovat majetek dítěte a disponovat s ním; právo na podporu ze strany dospělého dítěte; právo dítěte na rodičovské jméno; právo bránit osvojení dítěte, nedá-li k němu rodič souhlas. L.A.M. v. State, Alaska, 547 P.2d 827, 835.

Parent—child immunity. Rodičovská imunita (neodpovědnost). Podle práva některých států rodič není odpovědný za nedbalostní jednání svého dítěte; jsou však patrné tendence tuto imunitu omezit nebo úplně odstranit.

Parent company or corporation. Rodičovská (mateřská) společnost. Společnost, která vlastní více než 50 procent akcií s hlasovacím právem, nebo má jinou kontrolní účast na jiné společnosti, označované jako subsidiární, podřízená, závislá. Srovnej Holding company.

Parentela. Skupina osob pocházejících od stejného předka.

Ve starém anglickém právu *parentela* nebo *de parentela se tollere* znamenalo prohlášení něčího příbuzenství a rodiny. Podle starého obyčeje se tak dělo na soudě před soudcem a v přítomnosti dvanácti mužů, kteří přísahali, že věří, že tak bylo učiněno pro spravedlivý důvod. Po takové přísaze mohla dotyčná osoba zdědit cokoli po kterémkoli ze svých příbuzných atd.

Parenticide. Otcovrah. Ten, kdo zavraždil svého rodiče; také označení takového zločinu.

Parentum est liberos alere etiam nothos. Je povinností rodičů pečovat o své děti, i kdyby byly narozeny mimo manželství.

Pares. Lat. Ve starém anglickém právu osoby navzájem si rovné, např. členové poroty pro prvostupňové soudní řízení ve věci, kteří zásadně byli vazaly čili tenancy lorda (lenního pána), a pro případ soudního řízení, v němž vystupovali jako porotci, se považovali za rovné

stranám sporu; a jako se vazalové lorda soudili navzájem před soudy lorda, tak se i královi vazalové, to jest lordi, soudili navzájem před soudy krále.

Pares curiae. Ve starém anglickém právu párové soudu, kteří byli povinni být přítomni zasedání soudu.

Paresis. Paréza. Progresivní všeobecná paralýza, která má za následek onemocnění známé pod názvem „*dementia paralytica*“, paralytická demence. V hovorové řeči se, nikoli správně, užívá pojmenování „měknutí mozku“. Viz Insanity.

Pares regni. Párové říše. Šlechta.

Paria copulantur paribus. Stejně se spojuje se stejným.

Paribus sententiis reus absolvitur. Při rovnosti hlasů (ve sboru soudců s navzájem rovnými hlasy) se obžalovaný osvobozuje.

Pari causa. Lat. S rovným právem; ve stejném postavení; rovný v právech či nárocích.

Pari delicto. Lat. Ve stejné vině; v podobném protiprávním nebo trestném činu; rovný ve vině neboli v právním zavinění. Doktrína „*pari delicto*“ spočívá na pravidle o tom, že soudy nemají vynucovat neplatnou smlouvu a že strana nemůže mít úspěch se žalobou, je-li k tomu, aby spor vyhrála, zapotřebí prokazovat neplatnou smlouvu. Neal v. Pennsylvania Life Ins. Co., Okl., 480 P.2d 923, 925. V důsledku této doktríny nemá mít ten, kdo jednal protiprávně, prospěch ze svého protiprávního činu, a straně nemá být přiznána náhrada škody, jestliže její ztráta byla v podstatné míře způsobena jednáním, které právo zakazuje. Recchion on Behalf of Westinghouse Elec. Corp. v. Kirby, D. C. Pa., 637 F. Supp. 1309, 1316. Viz In pari delicto.

Paries communis. Společná zeď; dělicí (mezibytová) stěna.

Pari materia. Lat. Právě v té záležitosti; ve stejné záležitosti; ve stejné věci; kupř. zákony *pari materia* se musí navzájem zohledňovat.

Pari—mutuel betting. Sázení zvané „*pari—mutuel*“. Druh sázení (sázek), zpravidla při závodech koní nebo psů, při kterém se shromáždí všechny sázky na jednotlivý závod a po odečtení poplatku za pořádání závodu se výhra vyplatí majitelům vyhrávajících lístků. Cramer v. New York State Racing Ass'n, 136 A.D.2d 104, 525 N.Y.S.2d 938, 940. Tento způsob sázení je sice ve většině států USA dovozen, ale jeho právní úprava jej značně omezuje. Cf. New York McKynney's Racing. Pari—mutuel Wagering and Breeding Law, §§ 101 a násl.

Par in parem imperium non habet. Rovný nemá nad (sobě) rovným žádnou pravomoc.

Pari passu. Lat. Stejným způsobem (postupem); stejně; úměrně, rovnoměrně; bez zvýhodnění. Užívá se zvláště o věřitelích, kteří jsou při uspořádání aktiv (při dělení dlužníkovy majetku) oprávněni hojit se na dlužníkově majetku stejně, aniž má některý z nich přednost.

Pari ratione. Lat. Ze stejného důvodu; podobným způsobem uvažování.

Paris, declaration of. Viz Declaration.

Parish. Farnost; celá farnost, všichni farníci; okrsek; kongregace, náboženská společnost, církev; diecéze. V anglickém církevním právu území svěřené do péče (jednoho) faráře nebo vikáře nebo jiného duchovního,

který pečuje o duše na tomto území. 1 Bl. Comm. 111. Okrsek farního kostela a vymezená odpovědnost (pověření) laického kněze. Církevní okrsek města, obce nebo okresu (kraje), podřízený správě pastora (faráře).

Ve státě Louisiana územní správní obvod státu, odpovídající tomu, co se jinde nazývá „county“, okres, kraj (resp. hrabství).

Parish apprentice. Učedník farnosti, farní učedník. Ve starém anglickém právu děti takových rodičů, kteří je nemohli živit, mohl poručník nebo opatrovník chudých jejich farnosti dát — podle zákona — do učení k takovým osobám, které byly ochotné je přijmout za učně. Takové děti se nazývaly „učedníci farnosti“.

Parish church. Farnost, farníci; farní kostel aj. Tento výraz má několik různých významů. Někdy označuje kolektiv křesťanských farníků, tvořících místní duchovní společenství, jindy budovu, v níž se obývají veřejná shromáždění obyvatel farnosti; ale vlastní právní význam výrazu „*parochial church*“ je: svaté místo, které slouží k výkonu práva pohřbu a udílení svátostí.

Parish court. Soud farnosti. Název soudu zřízeného v každé farnosti státu Louisiana, odpovídající okresním (krajským) soudům neboli soudům občanskoprávních (common law) žalob v jiných státech USA. Má omezenou civilní pravomoc, vedle všeobecné pravomoci ve věcech pozůstalostních.

Parishioners. Farníci. Příslušníci, členové farnosti. V Anglii pro mnohé účely vystupují jako politický útvar.

Par items. Paritní položky. Položky, které emisní banka bezplatně poskytne (postoupí) jiné bance.

Parity. Rovnost, rovnováha; stejná hodnota, rovnocennost, parita; stejnost, souběžnost, analogičnost. Rovnost v částce (množství) nebo hodnotě. Rovnováha dnešních cen zemědělských produktů ve vztahu k cenám, které platily někdy dříve (v určitý den nebo v určitém období) anebo ve vztahu k všeobecným životním nákladům. Paritní ceny jsou důležité z hlediska přijetí vládních cenových podpůrných programů pro farmáře. Rovnováha cen zboží nebo služeb na dvou různých trzích.

Takový vztah mezi dvěma měnami, kdy je jedna za druhou směnitelná v *pari* neboli v úředním směnném kursu. Viz Exchange rate.

Parity ratio. Z důvodů parity. Vztah (poměr) mezi indexem částek, které farmáři obdrželi za svou úrodu, a indexem výdajů, které vynaložili na koupené zboží.

Parium eadem est ratio, idem jus. Význam rovných věcí je stejný, a stejně je i právo upravuje. Tytéž věci mají stejný význam a právo je stejně upravuje.

Parium iudicium. Soud rovných; soudní pře před porotou rovných.

Park, n. Park, sady; obora; přírodní rezervace aj. Vyhrazený zábavní park ve městě nebo v jeho blízkosti, určený k rekreaci veřejnosti.

Park, v. Změnit v oboru, park; zaparkovat, parkovat (vůz); nechat, uložit, odložit, dát do úschovy nebo opatrování aj. Výraz „*park*“ se v zákonech a nařízeních upravujících parkování užívá k označení nejen pouze dočasněho či krátkodobého zastavení, ale vyjadřuje spíš stání s úmyslem uvést vozidlo do trvalého klidu (stání) na určitou delší dobu. Ford v. Stevens, 280 Minn. 16, 157 N.W.2d 510, 513.

Parliament. Parlament, zasedání parlamentu. Nejvyšší zákonodárné shromáždění Velké Británie a Sev. Irsko, tvořené králem nebo královnou a třemi stavy říše, totiž duchovními lordy (arcibiskupy a biskupy), peary a členy dolní sněmovny (měšťany).

High Court of Parliament. Vysoký soudní dvůr Parlamentu. V anglickém právu anglický Parlament, tvořený Sněmovnou lordů a Dolní sněmovnou; také Sněmovna lordů zasedající jako soudní dvůr.

Parliamentary. Parlamentní, parlamentární; vhodný pro parlament; republikánský. Vztahující se nebo náležející k anglickému parlamentu zvláště, nebo k jinému zákonodárnému sboru obecně, s ním spojený, k němu připojený, s ním související, z něho vycházející nebo pro něj charakteristický.

Parliamentary agents. Parlamentní zástupci, zmocněnci. V Anglii ti, kdo vystupují jako sollicitátoři a pomáhají v Parlamentu prosadit a provést soukromé návrhy zákonů. Jsou to zpravidla právní zástupci (advokáti) nebo sollicitátoři, ale jejich praxe se zpravidla neomezuje jen na tuto činnost. Jako zástupce, zmocněnec nemůže vystupovat člen nebo úředník ani jedné ze sněmoven.

Parliamentary committee. Parlamentní výbor. Výbor členů Sněmovny lordů nebo Dolní sněmovny, určených tou kterou sněmovnou k tomu, aby provedli vyšetřování, výslech svědků apod., a to ve věcech, které nemohou být bez obtíží vyšetřeny celou sněmovnou.

Parliamentary law. Parlamentní, parlamentární právo. Soubor přijatých pravidel (např. Roberts Rules of Order, Robertova jednací pravidla) a uznaných obyčejů, jimiž se řídí jednání zákonodárných shromáždění a jiných rozhodujících orgánů, jako např. shromáždění akcionářů a ředitelů společností, městských shromáždění, výborů, klubů apod.

Parliamentary taxes. Viz Tax.

Parliamentum. Staroangl. lat. Zákonodárný sbor vůbec či — zvláště — anglický Parlament.

Parliamentum religiosum. Ve většině klášterů byla společná místnost, v níž se shromažďovali mniši ke společným rozmluvám; společná jednání, která se tam konala, se nazývala „parliamentum“. „Parliament“ se také nazývají společná shromáždění starších neboli guvernéřů společenství dvou londýnských právnických kolejí, při nichž se projednávají jejich společné záležitosti.

Parochial. Parochiální, farní. Vztahující se nebo patřící k farnosti.

Par of exchange. Devizová parita. Rovnost čili ekvivalence mezi určitou sumou neboli množstvím peněz jedné země a odpovídající sumou neboli množstvím peněz nějaké jiné země, které mají být navzájem směněny. Měnová parita dvou zemí znamená ekvivalenci určitého množství oběživa jedné země k oběživu druhé země.

Parol. Ústní. Slovo; věta (řeč), ať orální či verbální. Vyjádřený nebo doložený pouze řečí, slovy; na rozdíl od psané anebo pečetěné listiny.

K výrazům *parol Agreement*; Arrest; Demurrer; Lease; Promise, viz tato hesla.

Parol contract. Ústní smlouva. Ústní smlouva, dohoda, na rozdíl od písemné neboli formální smlouvy. Viz také Oral contract.

Parole. Propuštění podmíněně odsouzeného; propuštění vězně na čestné slovo. Propuštění z věznice, trestnice nebo jiného vězení (omezení osobní svobody) po vykonání části trestu. State v. Ludwig, 218 Or. 483, 344 P.2d 764, 766. Podmíněně propuštění z výkonu trestu (odnětí svobody), které umožňuje propuštěnému vykonat zbytek trestu na svobodě, za předpokladu, že uspokojivě plní všechny náležitosti a podmínky, které mu byly při propuštění uloženy. Thomas v. Arizona State Bd. of Pardons and Paroles, 115 Ariz. 128, 564 P.2d 79, 81.

„Parolee“, propuštěný, získává podmíněně svobodu podle uvážení výboru pro podmíněně propuštění, který může vězně propustit na svobodu, pokud se domnívá, že existuje důvodná pravděpodobnost, že bude-li vězeň na svobodě, nebude jednat v rozporu se zákonem. Birch v. Anderson, C.A.D.C., 358 F.2d 520, 524, 123 U.S. App. D. C. 153.

O propuštění na svobodu a o odepření propustit vězně na svobodu a o zrušení propuštění na svobodu rozhoduje, pokud jde o vězně USA, Komise USA pro podmíněně propuštění (U.S.A. Parole Commission). Ta vykonává také dohled nad propuštěnými. Většina států USA má podobné výbory či komise. Viz Parole board nebo commission.

Ve vojenském právu slib, který dává válečný zajatec, když odchází ze zajetí (vazby), a který se týká toho, že se vrátí ve stanoveném čase, ledaže bude svého závazku zproštěn. Závazek válečného zajatce, který na sebe bere po té, co mu byla dána svoboda, že nepovzdne znovu zbraň proti státu, jehož ozbrojenou mocí byl zajat, a to buď po určitou dobu nebo po dobu trvání nepřátelství.

Srovnej Amnesty; Pardon.

Probation distinguished. Rozlišení podmíněného propuštění a podmíněného odložení trestu. Výrazem „probation“, „podmínka“, „podmíněně odložení výkonu trestu“, se označuje akt soudu provedený před tím, než se za odsouzeným zavřou dveře vězení, zatímco výraz „parole“, „podmíněně propuštění“, označuje akt v rámci výkonu rozhodnutí, provedený již po té, kdy se dveře vězení za odsouzeným zavřely. State v. Hewett, 270 N.C. 384, 154 S.E.2d 476, 479.

Revocation hearing. Jednání o zrušení podmíněného propuštění. Jednání o zrušení podmíněného propuštění z výkonu trestu (odnětí svobody) je v podstatě správní řízení, ve kterém má být zjištěno, zda se podmíněně propuštěný provinil proti podmínkám svého propuštění. State ex rel. McNeil v. New York State Bd. of Parole, 87 Misc.2d 497, 385 N.Y.S.2d 731, 734.

Parole board or commission. Výbor, komise, rada pro podmíněně propuštění. Státní a federální správní orgány, do jejichž pravomoci náleží rozhodovat o tom, zda vězeň bude podmíněně propuštěn z vězení před vykonáním celého trestu odnětí svobody. V některých státech se nazývají „Correctional Board“, „Nápravný výbor“.

Komise USA pro podmíněně propuštění (The U.S. Parole Commission) se skládá z devíti členů, jmenovaných prezidentem USA na návrh a se souhlasem Senátu. Má výlučnou pravomoc rozhodovat — pokud jde o tzv. federální vězně — o podmíněném propuštění, měnit podmínky propuštění a rušit rozhodnutí o propuštění. Odpovídá za dohled nad propuštěnými a nad

vězni, kteří byli propuštěni na zbytek (jejich) trestu pod podmínkou dobrého chování. Sociální kurátoři USA vykonávají dohled nad podmíněně propuštěnými a nad těmi, kdo byli propuštěni na příkaz soudu.

Dříve existující federální Výbor podmíněných propuštění (Board of Parole) byl zrušen v r. 1976 a jeho funkce převzala Komise USA pro podmíněně propuštění (viz výše). Na základě novely federální Směrnice pro rozhodování v trestních věcech z r. 1987 byl federální systém podmíněného propuštění postupně vyřazen z činnosti a nahrazen systémem propuštění pod dohledem soudce, který vynesl rozsudek, nikoli tedy již výboru pro podmíněně propuštění.

Parolee. Propuštěný, podmíněně propuštěný. Bývalý vězeň, který byl podmíněně propuštěn na svobodu.

Parole officers. Sociální kurátoři. Ti, kdo vykonávají dohled nad podmíněně propuštěnými. Propouštěcí systém je vykonáván sociálními kurátory, jejichž povinností je dohled nad propuštěnými. Propuštění se zpravidla musejí kurátorům periodicky hlásit.

Parol evidence. Ústní důkaz, ústní svědectví. Orální neboli verbální důkaz; důkaz, který spočívá v mluveném slově; běžný druh důkazu, který podávají před soudem svědci. Ve zvláštním smyslu a v souvislosti se smlouvami, listinami o dispozicích s nemovitým majetkem, posledními vůlemi a jinými listinami, znamená výraz „parol evidence“ totéž, co „extraneous evidence“, vnější, nepřímý důkaz, neboli „evidence aliunde“. Viz také Aliunde; Extraneous evidence; Oral evidence.

Parol evidence rule. Pravidlo ústního důkazu. Smyslem tohoto důkazního pravidla je zachovat neporušitelnost písemných dohod, neboť nedovoluje kontrahujícím stranám, aby se snažily změnit význam (smysl) smlouvy, kterou uzavřely, současně učiněným ústním prohlášením. Rose v. Food Fair Stores, Inc., 437 Pa. 117, 262 A.2d 851. Toto pravidlo stanoví, že pokud strany vtělí písemně do smlouvy své ujednání a je jejich záměrem, aby tato listina byla finálním výrazem jejich dohody, pak podmínky, resp. ustanovení uvedená v této listině nemohou být měněna nebo popírána důkazem o nějaké dřívější písemné nebo ústní dohodě, přesto, že byla uzavřena bez podvodu, násilí a oboustranného omylu. Federal Deposit Ins. Corp. v. First Mortgage Investors, 76 Wis.2d 151, 250 N.W.2d 362, 365. Toto pravidlo nezakazuje, aby bylo použito ústního svědectví konzistentního s věcí, která je obsahem dotyčné listiny. Elkins v. Super-Cold Southwest Co., Tex. Civ. App., 157 S.W.2d 946, 947. Rovněž, pokud jde o prodej zboží, takové písemné dohody je třeba vykládat, anebo doplňovat v průběhu jednání obchodními zvyklostmi nebo obvyklým způsobem chování, a důkazem souvisejících doplňujících údajů, ledaže soud shledá, že listina byla zamýšlena jako úplný a vyčerpávající projev i pokud jde o podmínky dohody. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 2-202.

Toto pravidlo lze použít i pro poslední vůle a listiny o zřízení trustu.

Parols de ley. Normanská franc. Slova zákona; termínová technici.

Parols font plea. Slova tvoří žalobu.

Parricide. Otcovrah, matkovrah; královrah; vrah rodičů, blízkého příbuzného, posvátné osoby; otcovražda, matkovražda atd.; vlastizrádce, velezrádce; vlastizra-

da, velezrada. Trestný čin zabití vlastního otce; také osoba vinná zabitím svého otce.

Parricidium. Lat. V kontinentálním právu otcovrah, otcovražda; vrah vlastního rodiče.

Pars. Lat. Část; strana smlouvy, žaloby, nebo právního postupu.

Pars enitia. Ve starém anglickém právu privilegium nebo podíl nejstaršího dítěte při dělení pozemků losem.

Pars gravata. Dotčená strana; strana, která byla dotčena ve svých právech.

Parson. Farář, pastor; duchovní, kněz; vikář, kaplan. Hlava farnosti; administrátor; ten, kdo má plnou držbu všech práv parochiálního kostela (církve).

Parson mortal. Doživotní farář. Ve starém anglickém právu farář ustanovený a instalovaný na doživotí. Naproti tomu se kolektivní orgány a orgány, které vznikly na základě dohody a kterým byl kostel navždy propůjčen, nazývaly „persona immortalis“.

Pars rationabilis. Část mužova majetku, kterou právo dávalo vdově a dětem.

Pars rea. Strana (ob)žalovaná.

Pars viscerum matris. Část matčina nitra, to jest dosud nenarozené dítě.

Part. Část, kus; součást, součástka; sešit, pokračování; místo (na těle); strana ve sporu; úloha, účast, podíl; role, úloha, text; způsob (chování); povinnost aj. Integrovaná část; něco, co zásadně náleží k většímu celku; něco, co spolu s něčím jiným nebo s nějakými jinými (věcmi) tvoří celek. First—Mechanics Nat. Bank of Trenton v. Norris, 134 N. J. Eq. 229, 34 A.2d 746, 749. Část, podíl, díl, kus. Jeden ze dvou duplicitních originálů smlouvy či ujednání, přičemž druhý originál se nazývá „counterpart“, stejnopis, druhopis. Také, ve spojení se slovy „částečný“ a „neúplný“, např. částečné zaplacení, částečná platba (úhrada), částečné splnění (plnění).

Partage. Ve francouzském právu rozdělení určitého jmění, které dva spoluvlastníci drží společně. Je to úkon, v jehož důsledku se zděděné předměty rozdělují mezi dědice (spoludědice); naproti tomu „licitation“ (viz tam) znamená přičtení nerozdělitelného (nedělitelného) předmětu, věci nejvyšší nabídky.

Parte inaudita. Lat. Situace, kdy strana nebyla slyšena. Užívá se o jakékoli žalobě, která je *ex parte*.

Partem aliquam recte intelligere nemo potest, antequam totum, iterum atque iterum, perlegerit. Nelze náležitě porozumět částí, dokud se nepřečte, znovu a znovu, celý obsah.

Parte non comparente. Lat. Situace, kdy se strana neukázala, totiž nedostavila. Podmínka toho, aby o věci (soudním případu) bylo možno říci, že je „default“ (viz tam).

Parte quacumque integrante sublata, tollitur totum. Je-li odňata integranční část, je odňat celek. (Odnětí integranční části znamená odnětí celku.)

Partes finis nihil habuerunt. Ve starých soudních řízeních — na konci (procesu) strany neměly nic; totiž neměly žádný majetek, o jehož postoupení by soud mohl rozhodnout, žádný majetek, kterým by mohly zaplatit pokutu. Žaloba o pokutu, která byla uložena cizí osobě (viz Stranger).